

Maandblad, jaargang 53, mei 2019
Verschijnt elke maand behalve in augustus
Verantwoordelijke uitgever + afzendadres:
Jolien Lafaut, Oostendsesteenweg 217A - B-8000 Brugge

P 409100 - Afgiftekantoor: Gent X
Tijdschrift Toelating - Gesloten verpakking
9000 Gent X - B-35

PB-PP|B-35
BELGIE(N) - BELGIQUE

Pluimvee

5

Met de verkiezingen in zicht: partijstandpunten op de rooster

- Terugblik op de dioxinecrisis: 20 jaar geleden ontplofte de bom
- Laag pathogene vogelgriep duikt op
- Graseiwit voor pluimvee: het kan

Studiedag konijnen
in teken van huisvesting

Verberk Stalnríchtíng

Sterk in techniek. Slim in uitvoering.

VSI² met vestiging te Aalter
09 325 75 15
info@vsi2.be

www.vsi.be
info@vsi.be

Peter Sichien
+32 477 740 759
Johan van Heule
+32 475 62 36 75
Bart Vangampelaere
+32 475 62 36 73
Lex Steurs
+32 479 25 73 96

www.roxell.com

www.fancom.com

www.ziehl-abegg.com

TEMPO team

**Europese Pluimvee
Services-België**

**Stationsstraat 37 bus 3
3582 BERINGEN**

JULLIE VANGBEDRIJF
(In samenwerking met E.P.S.-België)

- ✓ Wij laden/lossen alle soorten kippen en pluimvee.
- ✓ Wij leveren eerste kwaliteit.
- ✓ Stipte bediening; juiste tijd en juiste plaats.
- ✓ Onze ervaring is uw garantie.

Tel & Fax +32 (0) 3 82 86 708 • GSM + 32 (0) 495 86 83 80 • Email Tempogroep@gmail.com

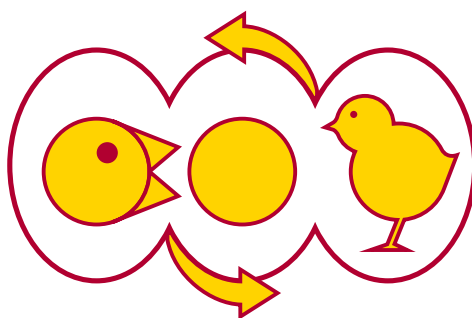
U krijgt opnieuw de keuze

Beste lezer, over een paar weken is het terug zover en mag u het stembokje induiken om mee het politieke beleid te bepalen voor de komende jaren. Af en toe worden we gevraagd "en voor wie moeten we stemmen?", dan volgt snel het antwoord "awel voor de goeie e". Wij vroegen ons dan ook af wie zijn dan die "goeie" en daarom hebben we het initiatief genomen om de partijen enkele vragen en stellingen voor te leggen. Al mogen we ons natuurlijk niet blind staren op de huidige visies en beloftes, betekenisvoller zijn de realisaties van de afgelopen jaren. Hopelijk brengen de verkiezingen van mei ons geen ministers VAN landbouw, maar ministers VOOR landbouw, die bereid zijn met ons in overleg te gaan. Zo konden we de afgelopen legislatuur beroep doen op heel wat parlementairen, om op een constructieve manier oplossingen te zoeken voor problemen die zich stelden.

Verder in dit nummer vind je het eerste deel van de terugblik op de dioxinecrisis die 20 jaar geleden, einde mei losbarstte. Voor mij persoonlijk een zeer ingrijpende gebeurtenis die niet vergeten mag worden. We hadden geen ervaring met crisissen van dergelijke omvang, we hadden geen communicatiemiddelen zoals nu, geen federaal voedselagentschap, maar vooral geen politieke stabiliteit in een pre-verkiezingsperiode. Ik herinner mij nog het onderhoud op het kabinet Pinxten op zondagmiddag waar de ernst van de situatie nog niet was doordrongen. Het meest pijnlijke dat ik toen meegemaakt heb is wel het antwoord van een toenmalig politicus. Jean Luc Dehaene, toen premier, kwam naar een meeting in West-Vlaanderen en er was een onderhoud geregeld om de situatie te bespreken. Op het laatste moment, werd het onderhoud afgelast en kreeg ik als antwoord "In verkiezingsperiode heeft de premier belangrijkere zaken aan zijn hoofd dan zich in te laten met een dergelijk probleem". Achteraf is gebleken dat "dergelijk probleem" net door toedoen van de politiek, de grootste crisis in jaren had veroorzaakt, niet alleen voor de pluimveehouderij, maar voor de ganse agro-voedingssector. De pijnlijke gebeurtenissen buiten beschouwing gelaten, brengt uiteindelijk elke crisis nieuwe, positieve opportuniteiten met zich mee. Zo heeft de dioxinecrisis er toe geleid dat er heel wat verbeteringen zijn aangebracht op vlak van voedselveiligheid, autocontrole, transparantie en crisismanagement.

VOOR UW **GOED** KIES:

BELGABROED NV **destrooper&moonen**

KWALITEIT • SERVICE • RENDABILITEIT • FLEXIBILITEIT • ZEKERHEID

Keuze uit de meest rendabele mestrassen
Ondersteuning en advies voor:
Milieu • Mestbank • Sanitel-P • enz...
Vakkundige begeleiding aan vermeerderingsbedrijven

Belgabroed NV Steenweg op Hoogstraten 141 B-2330 Merksplas Tel. 014 63 31 62 Fax 014 63 53 35

INHOUD

5 Politieke standpunten m.b.t. onze sector

Met de verkiezingen in zicht hebben we de diverse politieke partijen een aantal vragen en stellingen voorgelegd. In dit nummer geven we in beknopte vorm hun antwoorden/stellingen weer over meer algemene vragen met betrekking tot de veehouderij maar ook over specifieke thema's zoals stempelplicht van eieren op bedrijfsniveau.

13 Twintig jaar geleden ontplofte de dioxinebom

In mei 1999 werd onze sector geconfronteerd met een probleem van voeder- en voedselcontaminatie dat ongeziene proporties aannam en zorgde voor paniek zowel in de sector als bij de consumenten en ook een aardverschuiving op politiek vlak teweeg bracht. We komen in dit en in volgend nummer uitvoerig terug op deze dioxinecrisis o.a. door interviews met enkele sleutelfiguren die nauw betrokken waren bij dit drama.

20 Graseiwit voor pluimvee: het kan

In het kader van de zoektocht naar alternatief Europees eiwit, ontwikkelde de Deense onderzoeksinstituut SEGES, een procedé om uit gras en klavers eiwit te halen dat geschikt is voor de voeding van pluimvee. Uit het grasklavermengsel worden de eiwitten geëxtraheerd. Vooral voor de biologische productie of GGO vrije productie lijkt dit een alternatief voor het ingevoerde sojaeiwit.

Colofon

Pluimvee is een uitgave van de Vereniging Voorlichting Pluimveehouders, vzw (VVP).

Hoofredactie: Luc Maertens
Burgemeester Maenhautstraat 73 - Merelbeke
Tel. 09.252.36.77 - 0498 040691 - lucmaertens@skynet.be

Redactieleden: Ir. Johan Zoons, Dirk Mertens, Drs E. Pierré, Jaak Reyners, Ir. Karolien Langendries, Ir. Luc Maertens, Prof. Dr. Marc Heyndrickx, Martijn Chombaere, Danny Coulter, Clem Reyniers, Dr. ir. Evelyne Delezie, Ir. Bruno Vandorpe

Administratie VVP: Jolien Lafaut
Oostendsesteenweg 217A - 8000 Brugge - Tel. 0474.619808
secretariaat@pluimvee.be - BTW BE 0406 909 555

Abonnementen: Jolien Lafaut - secretariaat@pluimvee.be
Steeds voor een jaargang: 100€ (België) - Buitenland: prijs op aanvraag

Advertenties: Luc Maertens - 0498 040691
advertenties@pluimvee.be

Verantwoordelijke uitgever: Jolien Lafaut
Oostendsesteenweg 217A - 8000 Brugge

Drukkerij: Vanhalst - Nijverheidsweg 21, 9820 Merelbeke
09 221 12 41 - info@drukkerij-vanhalst.be

Website Pluimvee: www.pluimvee.be

Overname artikels: alle bijdragen en advertenties verschijnen onder de verantwoordelijkheid van de inzender. Overname van artikels uit deze periodiek is enkel toegestaan mits toestemming van de redactie.

Disclaimer: Pluimvee is een uitgave van VVPvzw, opgesteld om te voorzien in de informatiebehoefte onder pluimveehouders. Wij wijzen iedere aansprakelijkheid ten aanzien van de juistheid, volledigheid en actualiteit van de geboden informatie uitdrukkelijk van de hand. VVP is niet aansprakelijk voor het gebruik van de informatie in deze publicatie.

3 Standpunt	28 Voeding braadkippen
4 Inhoud	30 Konijnenhouderij
5 Politiek artikel	33 Berichten
8 Vogelgriep	34 Pluimveesymposium
10 Verslag Oost Vl.	36 Juridisch
13 Terugblik dioxine	38 Kort nieuws
16 Hubert Bossuyt	40 Marktcommentaar
18 Jan van Ginderachter	41 Column
20 Alternatief eiwit	42 Marktprijzen
24 Studiedag ILVO	

Agenda

15 mei (leg) en 16 mei (vlees) 2019 :
Het Pluimvee Symposium op de Venco campus te Eersel (N).

Met de verkiezingen in zicht: de partijpolitieke standpunten

Tekst: Martijn Chombaere op basis input politieke partijen

Aan 6 politieke fracties hebben we dezelfde vragen en stellingen voorgelegd. Een samenvatting van de antwoorden, beperkt tot enkele zinnen, wordt hierna weergegeven. De volledige antwoorden zijn terug te vinden op onze website: www.pluimvee.be

1. Staan er in jullie partijprogramma standpunten m.b.t. de veehouderij en meer specifiek de pluimvee- en konijnenhouderij?

Ja, de Open Vld heeft een genuanceerd standpunt over Landbouw & Voeding, alsook over Dierenwelzijn. Voor ons zijn boeren geen zondebokken, maar trekpaarden! Daarom hechten we als Open Vld veel belang aan landbouw en het gehele agro-businesscomplex, risicobeheersing, verduurzaming op zowel ecologisch als economisch vlak en schaalverandering.

In ons programma wordt er impliciet en expliciet verwezen naar zaken die betrekking hebben op de veehouderij. Zo kiest CD&V voor ondernemerschap en keuzevrijheid. Het is steeds de landbouwer die als ondernemer zijn keuze op het vlak van bedrijfsvoering moet maken.

Binnen ons globaal landbouwprogramma gaan wij niet specifiek in op de desiderata van de sector, al betekent dit niet dat wij geen oog zouden hebben voor de desiderata en bezorgdheden van de sector.

Ja, aangezien de sector heel wat exporteert en er heel wat jobs, rechtstreeks en onrechtstreeks, mee gepaard gaan is de landbouwsector voor ons absoluut van belang. Echter pleiten we wel voor kwaliteitsvolle exportproducten in de brede betekenis van het woord, geen anonieme bulkmassa. Daarom is N-VA voor een verbod op kooihuisvesting voor kippen.

Ja, de landbouw is een belangrijke sector al vormt de klimaatproblematiek een zeer ernstig probleem.

Ja.

2. Hoe ziet u de toekomst (ontwikkeling) van de intensieve pluimvee- en konijnenhouderij in Vlaanderen?

De vraag naar zowel pluimveevlees als eieren zal in de toekomst enkel maar toenemen. In een sector die maatschappelijk gevoelig ligt is het belangrijk dat er, in overleg met de sector, enerzijds gezocht wordt naar meerwaarde en anderzijds dat er bepaalde keuzes gemaakt worden inzake huisvesting zonder de pluimveehouder hierin tekort te doen. Daarnaast dient er meer ingezet te worden op transparantie en informatie om de kloof tussen consument en sector te verkleinen.

Voor ons heeft elk model zijn plaats in de Vlaamse land- en tuinbouw. Wij conformeren ons naar de Europese dierenwelzijnsregels en doen niet aan 'gold-plating', niet tegenstaande dat bij een verdere ontwikkeling dierenwelzijn een belangrijke plaats dient te krijgen in het productieproces.

2. Hoe ziet u de toekomst (ontwikkeling) van de intensieve pluimvee- en konijnenhouderij in Vlaanderen?

Als Vlaams Belang gaan wij niet mee met de negatieve druk op de globale sector (cfr. studie Greenpeace), schaalvergroting werkt net duurzaamheid in de hand. Daarnaast moet er aandacht besteed worden aan de permanente prijsenslag in de warenhuizen.

Dit dient te gebeuren met respect voor impact op omgeving en dierenwelzijn, waarbij landbouwers die hier meer aandacht voor hebben, meer ondersteuning dienen te krijgen bij het toekennen van landbouwinvesteringssubsidies. Verder liggen er zeker nog opportuniteiten bij het gebruik van nieuwe technologieën en dient er verder nagedacht te worden over mogelijke nieuwe verdienmodellen. Daarnaast dient er een grotere responsabilisering te zijn voor het afdekken van marktrisico's of calamiteiten, waarbij sectorfondsen voor ons een onmisbaar onderdeel vormen van die responsabilisering.

Om onze klimaatdoelstellingen te halen, hebben we geen keuze: we moeten de veestapel afbouwen. Waar andere sectoren kunnen rekenen op technologische evoluties hebben dieren biologische grenzen. Sp.a is voorstander van een warme sanering, een sanering met de nodige sociaal correcte vergoedingen en een afbouw van de industriële veehouderij door een bouwstop van te grote stallen. De stallenbouw moet gekoppeld worden aan het principe van 'staldering' waarbij nieuwe stallen pas kunnen gebouwd worden als elders stalruimte verdwijnt.

Een serieuze inkrimping van de pluimveehouderij (reductie van 50 % tegen 2050), een verbod op verrijkte kooien (vanaf 2020), de afbouw van te snel groeiende vleesrassen, verstrengen van de dierenwelzijnsnormen en het verduurzamen van de landbouwsector. Dit alles in het kader dat het de bedoeling is dat eveneens de boeren er zelf beter van worden. De kleine familiale landbouwers moeten beschermd worden tegen de greep van de grote bedrijven (integratoren).

3. Het abrupt verbieden van de klassieke batterijkooien zonder uitdoofbeleid in 2012 in Europa heeft geleid tot de heropbouw van deze batterijkooien buiten Europa. Door het ontbreken van een stempelplicht op bedrijfsniveau kreunt de Europese legsector onder de massale import van dergelijke batterij-eieren die 'omgevormd' worden naar eieren uit het desgewenste houderijsysteem.

Stelling 1: Om het Europees level play field te bewaren zou een stempelplicht op bedrijfsniveau geïmplementeerd moeten worden.

Eieren en eiprodukten die vanuit Oekraïne en elders worden ingevoerd moeten voldoen aan dezelfde fytosanitaire normen als de EU-eieren en worden daarop gecontroleerd bij het binnenkomen van de EU. Wat het dierenwelzijnsaspect betreft blijft onze hoofdbekommernis het streven naar een gelijk speelveld tussen EU-lidstaten en niet-EU-lidstaten. Over de correcte middelen om dit te realiseren is Open Vld bereid het debat te voeren.

Geïmporteerde eieren vormen geen uitzondering op de fytosanitaire normen die gelden binnen de EU. Desondanks dient er bij import inderdaad meer belang gehecht te worden aan aspecten als arbeidsnormen, milieunormen en dierenwelzijnsnormen. Dit is echter een proces dat niet van vandaag op morgen éézijdig kan opgelegd worden aan zich ontwikkelende landen, die op socio-economisch vlak doorgaans nog een achterstand hebben. Niet tegenstaande zouden die eieren duidelijk en leesbaar gemerkt moeten worden in het land van oorsprong (art 30 van EU-verordening nr 589/2008) en dient er een doorgedreven en op risicoanalyse gebaseerde douane- en voedselveiligheidscontroles te zijn op alle geïmporteerde voedselwaren aan de buitengrenzen van de EU.

Ja, zeker in het licht van de grote import van eieren in de EU.

Het gaat er o.i. niet om dat we onszelf wel of niet een concurrentieel nadeel opleggen (dat is al gebeurd, door het verbod op legbatterijen), wel dat de Europese regels of handelsverdragen niet worden nageleefd, en er dus onvoldoende toezicht is op deze naleving (of onvoldoende controle mogelijk is). Naleving van de regels, door iedereen, moet gegarandeerd worden en als daarvoor bijkomende regels nodig zijn, dan: ja.

Als sp.a zijn wij voorstander van een zo nauwkeurig mogelijk tracering van alle landbouwproducten, zodoende ook wat eieren betreft. Sp.a is dan ook voor een stempelplicht op bedrijfsniveau.

/

4. Terwijl ArcelorMittal alleen al met zijn fabriek in Gent meer CO2 uitstoot dan de totale landbouwsector, blijft de publieke opinie gretig met de vinger wijzen naar de landbouwsector. Desondanks is de landbouwsector in België, door het toepassen van verschillende technieken en innovaties, reeds koploper in vele aspecten van duurzaamheid t.o.v. andere landen, met name buiten de EU.

Stelling 2: Dient de landbouwsector verder volop de kaart van techniek en innovatie te trekken of is de afbouw van de Belgische productie de enige oplossing.

Dit debat dient positief, constructief en op basis van correcte feiten en cijfers voor Vlaanderen gevoerd te worden, waarbij techniek en innovatie een sleutelrol moet spelen. We bepleiten dan ook een landbouwpact, waar we de sector de kans geven om op basis van duidelijk vooropgestelde doelstellingen zelf een haalbare oplossing op maat uit te werken.

De vermindering van economische activiteiten heeft geen nut als de vraag niet mee daalt, anders verschuift de uitstoot naar het buitenland. Met een te verwachten bevolkingstoename in zowel België, Europa als wereldwijd, dient onze land- en tuinbouwsector dus niet minder, maar meer én op een klimaat slimme manier voedsel te produceren waarbij klimaatmaatregelen technisch, functioneel en economisch haalbaar zijn.

De landbouwsector dient verder volop de kaart van techniek en innovatie te trekken. We willen geen afbouw van de Belgische productie.

Iedere sector en deelsector is verantwoordelijk voor het bereiken van de klimaatdoelstellingen die op sectorniveau geformuleerd worden. De uitstoot van broeikasgassen door de landbouwproductie in Vlaanderen is sedert 2005 niet beduidend gedaald. Tegen 2030 moet deze uitstoot met een kwart verminderen. Extra inspanningen zijn dus nodig. Innovatie op vlak van producten, processen en verdienmodellen in de dierlijke productie is essentieel om de sector haar klimaatdoelen te doen bereiken.

Afbouw van de Belgische productie, dit mits het toepassen van een warme sanering en meer aandacht te vestigen op prijsvorming zodoende dat boeren loon naar werken krijgen. Een correct, leefbaar inkomen zonder hiervoor grootschalig te moeten zijn.

Afbouw van de Belgische productie, Groen pleit voor een inkrimping van de veestapel waarbij er een halvering moet zijn van de veestapel tegen 2050, dit mits een warme sanering. Er dienen minder dieren te zijn in Vlaanderen, per regio en per stal.

5. In het dichtbebouwde Vlaanderen wordt het steeds problematischer om de nodige vergunningen te bekomen zonder bezwaren van bewoners die in het buitengebied vaak zonevreemd zijn gaan wonen. Meer en meer wordt er geconstateerd dat de landbouwer in dergelijke situatie het onderspit moet delven, zelfs in eigen landbouwgebied.

Stelling 3: Er is nog steeds rechtszekerheid om effectief landbouwactiviteiten te verrichten in landbouwgebied.

Rechtszekerheid is niet alleen nodig op het vlak van grondbestemming, maar ook in het algemene landbouwbeleid. Boeren moeten doorgaans investeringen doen waarvoor ze op middellange termijn leningen moeten aangaan. Dat moeten ze kunnen doen in de zekerheid dat de spelregels onderweg niet drastisch worden gewijzigd.

CD&V wilt de professionele landbouwsector in Vlaanderen ondersteunen waarbij de realisatie van 750.000 ha agrarisch gebied voor beroepslandbouw ons uitgangspunt blijft. CD&V pleit voor een beleid dat landgebruiksfuncties tracht te verweven waar het kan, maar ze ook durft te scheiden waar het moet. Multifunctionaliteit is gericht op een verantwoord samengaan van openruimtefuncties en ruimtegebruik, waarbij de hoofdfunctie niet in het gedrang komt en de ruimtelijke draagkracht niet overschreden wordt.

Ondanks dat die rechtszekerheid onder druk staat, blijft het voor ons essentieel dat in agrarisch gebied de hoofdactiviteit landbouw moet zijn en blijven. Dit mits natuurlijk het in acht nemen van de milieuwetgeving.

In landbouwgebied is landbouw logischerwijs een belangrijke actor, maar het heeft er geen monopolie op de beschikbare ruimte. Rechtszekerheid betekent niet dat binnen het agrarisch gebied elke activiteit op vlak van dierlijke productie van rechtswege toegelaten of vergund moet worden aangezien er immers ook gewoon wordt in agrarisch gebied, er gerecreëerd wordt en er ruimte is voor natuur (cfr. De visie op het BRV van multifunctioneel ruimtegebruik o.a. in landbouwgebied).

Landbouwgebieden, biodiversiteit, watervoorraden én het klimaatbeleid. Zolang er geen oplossingen worden gezocht en gevonden zal er geen duurzaam beleid rond deze 4 punten zijn en zal er van rechtszekerheid voor wie dan ook geen sprake zijn.

Groen pleit voor een afstandsnorm rekening houdend met het soort bedrijf en de grootte van het bedrijf (aantal dieren) ten opzichte van woonzones. Er moet een afstand van minimaal 2.000 meter worden aangehouden tussen stallen en woongebieden en tussen twee stallen.

Laag pathogene vogelgriep steekt de kop op

tekst: Pluimvee; bron: FAVV en DGZ

De laatste weken werd bij een aantal pluimveebedrijven met verhoogde uitval, samen met andere ziektekiemen, een laagpathogeen vogelgriepvirus (LPAI) gedetecteerd. Dit doet vermoeden dat de klinische symptomen door een samenspel van de verschillende ziektekiemen werden veroorzaakt. Het geïsoleerde laagpathogeen vogelgriepvirus wordt wettelijk niet bestreden. Extra waakzaamheid en een verhoogde aandacht voor bioveiligheid zijn de belangrijkste maatregelen om uw bedrijf vrij van ziekten te houden.

De teller waar laag pathogene AI vastgesteld en bevestigd werd op commerciële bedrijven staat eind april op 11 bedrijven. Steeds werd de laag pathogene vogelgriepvariant H3N1 aangetroffen. Deze variant is momenteel de rode draad doorheen deze hele problematiek, al is de pathogeniciteit van dit virus te beperkt om de klinische symptomen die worden waargenomen te veroorzaken en te kunnen verklaren. Dit doet vermoeden dat een bepaalde co-infectie mee aan de basis ligt. Verder onderzoek moet hieromtrent uitsluitsel geven.

Alle bedrijven liggen in een straal van circa 30 km en in de grensstreek van Oost- en West-Vlaanderen. Het virus werd zowel op vermeerderingsbedrijven als op legbedrijven vastgesteld.

H3N1

H3N1 is een laag pathogene variant van het vogelgriepvirus die op zich geen klinische symptomen vertoont of toch zeker niet van die aard waarmee de getroffen

bedrijven zijn geconfronteerd, nl. een hoge mortaliteit, een behoorlijke legdaling en een sterk gereduceerde voeder- en wateropname. Ondanks dat de pathogeniciteitstest van het gevonden virus, uitgevoerd door Sciensano, nog lopende is, is het reeds duidelijk dat het ziekteverwekkend karakter van dit virus beperkt is.

Maatregelen

In principe is er enkel een wettelijk kader om bepaalde maatregelen te verkrijgen vanuit de overheid bij H5- en H7-stammen, dit zowel bij laag- als hoogpathogene varianten OF indien de pathogeniciteitsindex meer bedraagt dan 1,2, wat hier absoluut niet het geval is. Gezien de ernst van de klinische symptomen bij de getroffen bedrijven en de snelheid van verspreiding, is niets doen echter geen optie.

Een belangrijk gegeven hierbij is om zo spoedig mogelijk te achterhalen wat de exacte oorzaak is. Betreft het een **co-infectie** van het H3N1-virus in combinatie met een ILT, IB of ORT besmetting, die de klinische symptomen veroorzaakt of speelt er iets anders, los van het H3N1-virus, een rol van betekenis? Een uitgebreide screening, op alle leg- en vermeerderingsbedrijven (incl. enkele braadkippenbedrijven), in een straal van 1,5 km rondom de betreffende bedrijven

gaf aan dat er geen vogelgriep aanwezig was op deze bedrijven.

Omwille van het wettelijke kader is een officiële **ophokverplichting** niet mogelijk, al ondersteunt het FAVV wel om, al zeker tot in afwachting van de uiteindelijke oorzaak, pluimvee met buitenloop in West- en Oost-Vlaanderen op te hokken.

Bioveiligheid aanscherpen

Als één van de preventiemaatregelen worden de kadavers van de getroffen bedrijven nu telkens op het einde van dag opgehaald, om besmetting via Rendac te voorkomen.

In afwachting van meer duiding is het cruciaal in dat elke pluimveehouder stress in het koppel weert **en de** bioveiligheidsmaatregelen streng aanscherpt:

- Laat enkel echt noodzakelijke bezoekers toe op het bedrijf en al zeker niet in de stallen.
- Werk uitsluitend met hokeigen materiaal en schoeisel.
- Gebruik virocidet ontsmettingsmiddelen voor het ontsmetten van schoeisel en rollend materiaal.

Voor up to date informatie verwijzen we naar onze website, nieuwsbrief of eventuele extra nieuwsbrieven.

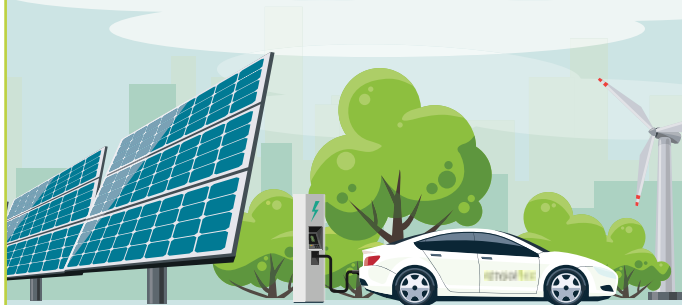
ensoltec

Wij helpen ondernemingen om winst te halen uit hernieuwbare energie projecten.

Bezoek de vernieuwde website

Benieuwd wat we voor u kunnen doen?

www.ensoltec.be
AALTER-09 227 39 22

ZONNE-ENERGIE

THUISBATTERIJ

LAADOPLLOSSINGEN

De zuiverste energie... maakt u zelf!

Turfstrooisel als bodembedekking voor pluimvee

- Voor een beter stalcomfort, hygiëne en dierwelzijn
- Minder voetzoollaesies
- Uitermate veilig door een lage PH
- Biologische afbreekbaar
- Constante kwaliteit
- Scherpe prijs

VERVOER HERRIJGERS

Herrijgers/Hervado BVBA
Tel 03/667.49.40
GSM 0478/38.83.84
www.Herrijgers-BVBA.be

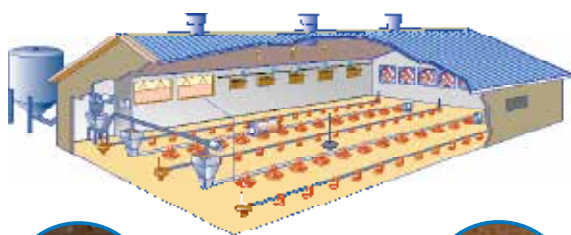

www.agromax.nl

Stalinrichting nodig: bespaar geld, bestel bij Agromax!

bestel onze gratis catalogus

agro G3

agro M3

Nippeldrinksysteem, ventilatie, koeling, ledverlichting en meer! Kijk op www.agromax.nl

AgroMax
poultry equipment

Wijchen, Nederland
Tel.: +31 (0)24 6487227
E-mail: info@agromax.nl

Hyvarki

Bedrijfshygiëne

- GSP erkend ontsmettingsbedrijf
- Vliegen-, bloedluis- en ongediertebestrijding
- Doseerapparaten, kuikenpapier en beschermingsmaskers
- Reeds meer dan 20 jaar ervaring

Rene Martens
Veldvoort 28, 2990 Wuustwezel
Tel. & Fax 03/669 84 31
hyvarki@skynet.be

Oost Vlaanderen sluit de rij van de provinciale statutaire vergaderingen

tekst en beeld: Luc Maertens

De laatste vrijdag van maart is reeds vele jaren de datum waarbij de Oost Vlaamse pluimveehouders elkaar treffen in feestzaal Breughel te Beervelde. Oost Vlaanderen heeft een zeer sterke traditie wat betreft de pluimveesector, denk in dit verband maar aan de markten van Deinze en Kruishoutem, de vroegere Neerhof beurs of de vele (wereld)firma's die er ontsproten zijn zoals Petersime en Roxell. Maar het huidige zwaartepunt van de pluimveesector in Vlaanderen ligt eerder in West Vlaanderen en Antwerpen.

Gezellig samenzijn

Statutaire vergadering is een zeer formele aankondiging en net zoals in de andere provincies is het vooral een gezellig sa-

Koen De Cock, An Dhondt en Ruben Willems zorgden voor de administratie bij aankomst.

menzijn tussen pluimveehouders en hun toeleveranciers. Het "officieel" gedeelte is dan ook zeer beperkt tot een speech van de voorzitter en eventueel enige financiële info van de secretaris. Gezien de aanwezigen daar niet bepaald op zitten te wachten, werd dit laatste achterwege

gelaten maar kon men, indien gewenst, de boeken inzien.

In Oost Vlaanderen wordt gekozen voor een "open formule", t' is te zeggen men hoeft zich niet in te schrijven maar de secretaris (Nicole Goethals) maakt

Opvallend op de verschillende provinciale vergaderingen, de vrij grote opkomst van jonge aanwezigen.

Iedereen heeft prijs in Oost Vlaanderen.

een inschatting van de te verwachten opkomst. De zaal was klaargezet voor 150 deelnemers en er waren ... 147 aanwezig. Om maar te zeggen dat de organisatie onder leiding van Nicole terug zeer goed opgezet was.

De voorzitter spreekt

Enkele punten uit de speech van de voorzitter trokken speciaal de aandacht. Zo had hij het over het Waalse **verbod op verrijkte kooihuisvesting** voor legkippen, wat blijkbaar ook Vlaamse politici op deze kar doet springen. Maar in bv. Spanje, Italië en Polen zijn nog meer dan 80% van de kippen gehuisvest op verrijkte kooien. Daarbij is het verbod op klassieke kooien slechts 7 jaar oud of de investeringen in verrijkte kooien zijn nauwelijks voor de helft afgeschreven. Van een verbod op EU vlak of bij ons kan dan ook geen sprake zijn.

Ook de '**klimaathype**' ontsnapte niet aan de aandacht van de voorzitter. "Via een gezamenlijke aanpak en op een economisch verantwoorde manier, dit is de enige mogelijkheid om tot een zero CO₂ uitstoot te komen. De dierlijke sector als zwart schaap naar voor schuiven is al te gemakkelijk gezien de totale landbouwsector slechts voor 9% van de CO₂ uitstoot verantwoordelijk is en de pluimvee sector minder dan 1%. Trouwens, als de dierlijke sector bij ons moet afgebouwd worden, dan zal de veestapel zich gewoon verplaatsen naar een andere regio en daar een grotere hoeveelheid CO₂ uitstoten", aldus Franky. Wereldwijd is het resultaat dan dat er nog meer CO₂ zal uitgestoten worden.

2018 een jaar van veranderingen

In 2018 mochten we als Landsbond een nieuwe en dynamische **adviseur**, Martijn, verwelkomen. "De nieuwe aanpak van de nieuwsbrief en ook het nieuwe jasje van de website zijn er onder zijn impuls gekomen. Hierdoor worden we als een meer professionele organisatie ervaren en mede doordat Martijn naast de voorzitter, en niet erachter loopt, maakt ons als landsbond sterker. Dit komt onder-

Secretaris Nicole, tussen de twee voorzitters, had de opkomst perfect ingeschat: 147 van de 150 stoelen waren bezet.

handelingen met overheden of andere partners zeker ten goede".

Franky hield eraan om de werklust en bereikbaarheid van onze nationale voorzitter in de verf te zetten. Ook loofde hij de goede **samenwerking** tussen de voorzitter, adviseur en hoofdredacteur van Pluimvee. Op zijn verzoek, voor een gemeend applaus voor hun inzet, gingen de aanwezigen graag in.

Verder werd in 2018 het **pluimveeloket** op het ILVO geïnstalleerd. Onze vroegere adviseur Karolien staat er klaar als je specifieke vragen hebt. Verder krijgt het proefbedrijf pluimveehouderij te Geel een nieuwe manager. "Laat ons hopen dat het ILVO enerzijds en het **proefbedrijf** te Geel anderzijds succesvol samenwerken om praktijkgericht onderzoek te doen zodat wij pluimveehouders daar de vruchten kunnen van plukken", was de wens van de Voorzitter.

Iedereen prijs

De statutaire vergadering is tevens het platform voor de verkiezing van de bestuursleden. Veel verkiezing was er niet, de uittredende leden waren terug bereid hun mandaat op te nemen en één nieuwe kandidatuur, Michiel Van Leuven, werd in dank aanvaard.

De Voorzitter hield eraan om de bestuursleden te danken voor hun inzet alsmede de talrijke sponsors voor hun financiële of natura bijdrage. Want dank zij de vele gulle sponsors gaan de aanwezigen niet met lege handen naar huis. De tombola verloopt wel democratisch. Iedere pluimveehouder ontvangt bij aankomst een biljet waar hij einde avond zijn 'prijs' kan mee afhalen. De prijzen worden zo goed als mogelijk gelijkwaardig verdeeld. Enkele bestuursleden hadden dan ook de handen vol om de vele tientallen pakketjes prijzen klaar te zetten.

Besluit

De AV in de diverse provincies verliepen in een aangename en positieve sfeer. Ook in Oost Vlaanderen was dit het geval. In tegenstelling tot de rundvee- en varkenssector geloven ook nog meer jonge mensen in een toekomst in onze sector.

Maar meer dan ooit zal het verdedigen van onze belangen belangrijk zijn in een Vlaanderen waar landbouw en voedselproductie te weinig gewaardeerd worden.

En om af te sluiten, het Oost Vlaamse geserveerde kipje smaakte bijzonder lekker maar grote eters zullen toch nog met wat honger gezeten hebben na het verorberen van hun half 'uitladerke'.

Oost Vlaanderen dankt zijn sponsors van de algemene vergadering

JM+CLEANING
industriële & agrarische reiniging

DEGUDAP
bvba

Veevoeding

den Ouden Oirschot
Pluimveeservicebedrijf

**vanden
avenne**

TiVerTec

handel in organische meststoffen en bodemverbeters

Part of United Experts

*Better
Together*

agrifirm

B-9880 AALTER - LEON BEKAERTLAAN 22
Tel. 09/325.75.15
Fax. 09/374.06.95
info@vsi2.be

Spoormans

BROEIERIJ DEJAEGERE / BERKENHOF
BROEIERIJ VERHAEGHE / HET ANKER
CHORE-TIME
FORFARMERS
HYVARKI
KIPPENSTALSTROOIJEN.BE
LEIEVOEDERS
MEDIVET
POULPHARM
PROPLUME
SAMAGRO
VANDAELE MACHINERY
VAN ZELE GEERT
VENCOMATIC
VEPYMO
VERBEEK BROEDERIJ EN OPFOK
VERVAEKE-BELAVI
VOEDERS DEBAEKE
VOEDERS DEPRE
VOEDERS HUYS

DEWAKIP
F&D AGRI
LUC PAUWELS
QUALITY PARTNER

**BIVIT
DGZ
DROESHAUT
LAVETAN
ROXELL
SCHIPPERS
VOEDERS DE HEUS**

AVIAGEN EPI
BROEIERIJ MARC VAN THOURNOUT
BROEIERIJ GHEKIERE
LISABETH
PLUIMVEEHANDEL SAMYN
PREMIUM POELJEN BELGIE
VOEDERS DE HOOP
VDL-AGROTECH

BROEIERIJ DAVID

De dag dat het zonlicht niet meer scheen 20 jaar geleden barstte de dioxinecrisis uit

tekst en beeld: Luc Maertens, Clem Reynders en fotoarchief "Pluimvee"

In mei 1999 daverde onze pluimveesector op haar grondvesten. Het uitbreken van dioxinecrisis leek het voortbestaan van onze sector te bedreigen.

De gevolgen van de crisis waren zowel op economisch als op politiek vlak niet te overzien. Ministers moesten ontslag nemen, pluimveeproducten werden geweerd en vernietigd, winkelrekken lagen er troosteloos bij, miljoenen dieren werden preventief opgeruimd. Het leek wel oorlog! De totale impact op onze economie werd ingeschat op 1,5 miljard euro.

In ons boek "Nooit Vleugellam", een overzicht van de geschiedenis van de Vlaamse pluimveehouderij, werd die 27ste mei 1999 omschreven als "de dag dat het zonlicht niet meer scheen". Een cynische knipoog naar de toenmalige gelijknamige hit van John Terra.

De dioxinecrisis resulteerde in ruim 26.000 dossiers en onnoemlijk menselijk leed. 20 jaar na die noodlottige meimaand blikken we terug op deze crisis en praten we met enkele hoofdrolspelers en pluimveehouders.

Hoe het begon

Voor het begin van de dioxinecrisis moeten we teruggaan naar januari 1999. Eerst willen we toch even stellen dat er, naargelang de bron, verschillende versies bestaan over het ontstaan van de crisis. Maar we gaan hier enkel de meest bekende versie beknopt vermelden.

Vetsmelter Verkest, uit Grammene (Deinze), was zowel actief met gesmolten vetten voor gebruik in diervoeding als met technische vetten bestemd voor de chemische industrie. Technische vetten, veelal ook van dierlijke oorsprong, mogen niet gebruikt worden in de diervoeding omdat o.a. de samenstelling en oorsprong van deze mengsels niet geschikt zijn of gegarandeerd kunnen worden. De frituurvetten die opgehaald worden op containerparken vallen onder deze categorie.

Naast het zelf produceren van gesmolten vetten, betrok Verkest o.a. van het Waalse vetverwerkingsbedrijf Fogras

Miljoenen kippen werden geruimd, winkelrekken leeggemaakt ... de sector was een puinhoop en de politieke gevolgen waren groot met ontslag ministers en het effect op de verkiezingsuitslag. De mogelijke impact op de volksgezondheid was en is moeilijk in te schatten.

frituurvetten. Uit onderzoek is gebleken dat deze vetten niet steeds bij de technische vetten terecht kwamen maar eveneens lucratief 'verdund' werden aangewend bij de dierlijke vetten bestemd voor de veevoeding.

Eén (?) van de aangevoerde leveringen van Fogras was sterk gecontamineerd met PCB's. Om de concentratie van giftige stoffen sterk te verlagen werd de levering vermengd met andere vetten. Vervolgens werd het nieuwe eindproduct aan minstens een tiental veevoederfabrikanten geleverd waardoor het op grote schaal, bij meer dan 2.000 pluimvee- en varkensbedrijven, terecht kwam. Een lading "onverdunde besmette" frituurolie is zelfs in opdracht van Verkest rechtstreeks door Fogras aan de veevoederfirma geleverd.

Hoe de aangeleverde frituurolie van Fogras gecontamineerd werd is niet duidelijk. Maar op containerparken werd er (te) weinig aandacht besteed aan het strikt gescheiden houden

van frituurolie en oude motorolie. Onderzoek toonde aan dat transformatorolie met extreem hoge gehalten PCB's aan de basis lag. Wie deze bij de frituurolie gekapt heeft en met welke intentie is nooit achterhaald.

Verkest werd wel veroordeeld voor "bedrog in koopwaar" omdat gezuiverde frituurolie als dierlijk vet verkocht werd aan verscheidene veevoederfabrikanten. En frituurolie stond toen niet op de lijst met aanvaarde voedergrondstoffen.

Problemen bij de moederdieren en broeierijen

Tot daar de feiten. Eind januari stelde een West-Vlaams veevoederbedrijf (Voeders De Brabander) bij klanten met moederdieren een dramatische achteruitgang van de leg vast. De uitkipping van eieren van deze tomen was zeer slecht en veel kuikens geraakten niet uit het ei, hadden een afwijking of waren zeer zwak. Nutritionist Jan Van Ginderachter voelde meteen dat er iets abnormaal aan de gang was. Hij nam stalen van de grondstoffen en van de kippen en schakelde diverse deskundige labo's in. Maar alle analyses op nutriënten, vitaminen, mineralen en dergelijke bleken normaal en ook ziekte kon uitgesloten worden.

De speurtocht om de oorzaak van het probleem te vinden, dat vooral bij moederdierbedrijven en broeierijen acuut was, werd verder gezet. Hoe op het dioxinespoor gekomen werd, hier verwijzen we naar het interview met Jan Van Ginderachter in deze katern.

Naar aanleiding van het dioxineschandaal is in 2000 het boek verschenen van Siel Van Der Donck (bij Roularta/Scoop), de BRT journaliste die de zaak in de pers bracht en er zich in vastbeet. Zowel de chronologie van de feiten, de speurtocht naar de oorzaak, de rol van de overheidsambtenaren, de politieke crisis, de gezondheidsdiscussie, dioxine of PCB's, de parlementaire onderzoekscommissie en de 'complottheorieën' komen er uitvoerig in aan bod.

Stalen van verdacht voeder en buikvet van moederdieren werden naar een Nederlands labo opgestuurd, zowat het enige die dan dioxine kon bepalen. De resultaten lieten aanvankelijk op zich wachten maar in april werd het vermoeden bevestigd: dioxines in het veevoeder. Het ging niet om een bescheiden overschrijding van de norm maar om dramatische hoge waarden.

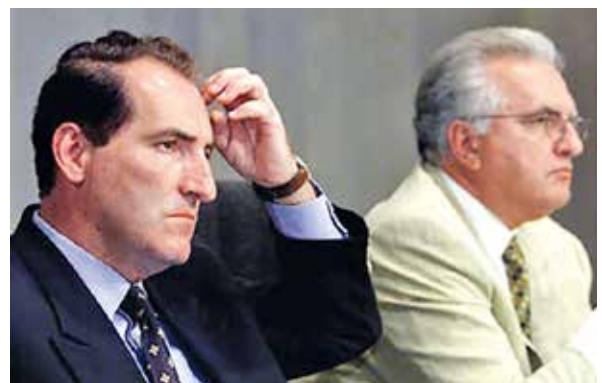
Nog dezelfde dag werd de dienst Grondstoffeninspectie van het Ministerie van Landbouw op de hoogte gesteld. Ook het Ministerie van Volksgezondheid werd verwittigd. Na deze vaststelling lag de bal in het kamp van de overheid, de regering en de bevoegde ministers.

Angst voor de verkiezingen

Het nieuws moest zo snel mogelijk publiek gemaakt worden en ook de maatregelen om de volksgezondheid te beschermen. Maar ons land maakte zich op voor de verkiezingen! Het nieuws van een ernstige voedselvergiftiging de wereld insturen leek zo vlak voor de stembusgang niet opportuun. Er werden wel bedrijven geblokkeerd maar voor de rest bleef het stil totdat VRT-journaliste Siel Van der Donck op 27 mei met het nieuws uitpakte. Het feit dat de besmetting al weken eerder werd vastgesteld zorgde voor consternatie bij de bevolking die de politiek verantwoordelijk achtte. Nu kwam er wel reactie. Honderden pluimvee-, varkens- en rundveebedrijven werden geblokkeerd. Winkelrekken met de geviseerde voedingsproducten werden leeggehaald. De productie van koekjes, pralines en vleeswaren werd stilgelegd. Europa bemoeide zich snel met de crisis en oordeelde dat 17.000 bedrijven hun productie moesten staken. Enkel na het aantonen van negatieve tests mochten ze de productie hervatten.

Het werd de bevoegde ministers zwaar aangewreven dat ze al een maand op de hoogte waren van de besmetting. De kritiek was dan ook ongenadig. Karel Pinxten, toenmalig Minister van Landbouw, moest samen met Marcel Colla (Volksgezondheid) aftreden. De CVP (de huidige CD&V) was, met Jean-Luc Dehaene aan het hoofd, enkele weken later de grote verliezer van de verkiezingen en belandde voor het eerst in 40 jaar op de oppositiebanken.

Volgens schattingen kostte de crisis ons land 1,5 miljard euro.

Door het trage en lakse optreden van hun administraties met de dioxine (PCB's) vervuiling en hun persoonlijke miscommunicatie (besmetting niet enkel in vet maar het eerst vastgesteld in kippenvet), werden beide betrokken ministers (K. Pinxten, Landbouw en M. Colla, Volksgezondheid) snel tot aftreden gedwongen en betekende het zowat het einde van hun politieke carrière.

Bouwen aan nieuwe structuren

In 1999 was Hubert Bossuyt voorzitter van de Landsbond. Hij leidde tijdens het uitbreken van de dioxinecrisis al drie jaar onze organisatie.

Hubert maakte de crisis dus van op de eerste rij mee. Hij ontpopte zich in die periode tot een uitstekende communicator. Hij werd snel een van de belangrijkste aanspreekpunten voor de media die door Hubert deskundig werden geïnformeerd en voorgelicht. Tijdens de crisis werden uiteraard door de Landsbond verschillende vergaderingen belegd en was de Landsbond prominent aanwezig tijdens een grote betoging in Brussel.

Voor onze organisatie had de dioxinecrisis grote gevolgen. De crisis bracht duidelijk aan het licht dat onze organisatie nood had aan een professionele structuur en dito communicatiebeleid. Het op de rails zetten van een nieuwe structuur met vast secretariaat dat over de nodige financiële middelen kon beschikken was een van de grote verdiensten van Hubert Bossuyt.

Om de communicatie met de achterban te verbeteren creëerde ons blad Pluimvee, als eerste landbouwtijdschrift in ons land, een website. Het was bij de start een bescheiden site met naast de wekelijkse noteringen van Kruishoutem en Deinze wat praktische informatie over het verloop van de dioxinecrisis. De domeinnaam "Pluimvee" is sinds de dioxinecrisis nog altijd onlosmakelijk verbonden met onze organisatie.

Enorme impact

De impact van de dioxinecrisis was groot. Enkele cijfers: 7 miljoen kippen en 60.000 varkens werden opgeruimd. Plus minus 2.000 pluimvee- en varkensbedrijven werden maandenlang geblokkeerd. Een groot deel van de vleeshandel werd verstoord. Duizenden tonnen vlees werden vernietigd. Pluimvee- en zuivelproducten werden preventief uit de winkelrekken verwijderd. De export van pluimveevlees en eieren viel stil. De Belgische export daalde dramatisch. Voor dierlijke producten bedroeg de daling 31%. Zelfs heel wat tuinbouwproducten deelden in de klappen. Door de dioxinecrisis kwam in feite de ganse landbouwsector in opspraak. De imagoschade was groot.

Bovendien ontbrak een crisiscommunicatie. Maar de crisis zette de sector ook aan het denken. De dioxinecrisis leidde rechtstreeks tot de oprichting van het FAVV.

De toenmalige kabinetschef van Landbouw (Piet Vanthemsche) zwom als een 'vis in het water' tijdens de dioxinecrisis. Hij overleefde de crisis en leidde het kabinet van de volgende Minister (Gabriels) mee door de afhandeling van de crisis. Goed twee jaar na het uitbreken van de crisis werd

het voedselagentschap (FAVV) geïnstalleerd en was hij er gedurende vier jaar de eerste gedelegeerd bestuurder van. Tussen 2008 en 2015 leidde hij de Boerenbond.

Jaak Gabriels behandelt de dossiers

Om de schadegevallen af te handelen moest er een dioxinewet goedgekeurd worden. Uitgangspunt was een vergoeding van 100 procent. Om de dossiers vlot af te werken werden 57 tijdelijke krachten aangeworven.

Jaak Gabriels (VLD), die Karel Pinxten als Minister van Landbouw had opgevolgd, beloofde snel werk te maken van de afhandeling van de dossiers. Eind '99 werden inderdaad de eerste vergoedingen uitbetaald maar de meeste pluimveehouders moesten nog tot een heel stuk in 2000 op tegemoetkoming wachten.

Rechtszaak

De dioxinecrisis ligt 20 jaar achter ons maar op juridisch vlak werd de zaak pas in 2018, nadat er al een eerste uitspraak op burgerlijk gebied was geweest in 2013, afgehandeld. De betrokkenen hadden topadvocaat Hans Rieder ingeschakeld. Bedragen en schuldvorderingen vlogen over en weer. Van uitstel dreigde afstel te komen. Totdat de Gentse correctionele rechtbank vetsmelter Verkest in september 2018 veroordeelde tot het betalen van 24 miljoen euro aan het FAVV. Over de schadevergoeding van de andere partijen werd toen geen uitspraak gedaan. Het Vlaams Gewest en de Belgische Staat claimden nog een bedrag van respectievelijk 149 en 236 miljoen euro. Helemaal afgesloten is het dossier nog altijd niet. Want o.a. de schadevergoeding aan de betrokken veevoederfirma is nog steeds niet uitbetaald.

Dioxine of PCB's ?

Wat **dioxine** betreft, is er geen discussie omtrent de zeer schadelijke gezondheidseffecten. Denk maar aan de Vietnam oorlog met de inzet van het 'ontbladeringsmiddel' *Agent Orange* of de ramp in het Noord-Italiaanse Seveso in 1976 waarbij telkens grote hoeveelheden dioxine vrijkwamen met catastrofale gevolgen.

PCB's (polychloorbifenylen) zijn vetoplosbaar (!), zowat onontvlambaar, en slecht geleidend voor elektriciteit en uitermate geschikt als koelvloeistof (transformatoren !). Ze werden massaal ingezet in transformatoren en condensatoren en enorme hoeveelheden zijn in het milieu terecht gekomen. Een Europees verbod kwam er in 1991 maar dit luidde een recyclageprobleem in ... en veel van deze olie is op containerparken bij andere oliën terecht gekomen. PCB's zijn eenvoudigst voor te stellen als een zeer grote familie van verwante moleculen (conegeren). In die familie zitten er een aantal die dioxinewerkingen hebben, namelijk die menselijke of dierlijke cellen verstoren (kanker induceren).

Om het gezondheidsrisico in te schatten van de 'dioxinecrisis' moet er een som gemaakt worden van al de risico's van de aangetroffen conegeren en hun concentratie. Een discussie waarover zelfs experts het niet eens zijn. En om het nog moeilijker te maken, in de tanks van Verkest werd ook dioxine vervuiling vastgesteld. Dus de dioxinecrisis louter als een PCB contaminatie bestempelen is zeker ook niet correct.

Voormalig Landsbondvoorzitter blijkt terug op de crisis

“Mijn vrouw zag me in die dagen meer op TV dan thuis!”

tekst: Clem Reynders

In 1996 werd Hubert Bossuyt voorzitter van de Landsbond. Hij is en blijft, mede door de prominente rol die hij speelde tijdens de dioxinecrisis van 1999, een bijzondere voorzitter. Tijdens die crisisdagen werd hij het gezicht van onze organisatie en kroop hij, ongewild overigens, in de rol van de welbespraakte woordvoerder, die klare taal hoog in het vaandel droeg. We blikken met Hubert terug op die turbulente periode.

Hubert verhuisde onlangs naar Zottegem waar hij in de schaduw van de ambachtelijke koffiebranderij Hoorens op een appartement woont. We hebben Hubert op voorhand een tiental vragen voorgelegd. “Het geheugen is nog goed,” zegt hij, “maar het is intussen wel al 20 jaar geleden.”

Herinner jij je nog het moment waarop de dioxinecrisis voor het eerst opdook?

“Dat moet geweest zijn tijdens een vergadering van de Landsbond. Vermoedelijk in de lokalen van het Proefbedrijf in Geel. Ik herinner me dat op zeker ogenblik plots een aantal bestuursleden werd opgebeld met het verzoek om zeer dringend naar huis te komen. Er was van alles gaande en, zo werd er bij gezegd, de politie was langsgeslagen. Pas de volgende dag werd duidelijk dat we met een dioxinecrisis zaten.”

Was het meteen duidelijk dat de sector met een ramp werd geconfronteerd?

“Inderdaad. Meteen kwam alles in beweging. VEPEK, onze koepelorganisatie geleid door Jacques Viaene, nam meteen het voortouw. Alle leden werden opgeroepen om de hoofden bij mekaar te steken. En dan was er natuurlijk de pers die er bovenarms opzat. We werden overstelpt met vragen.”

De Landsbond was uiteraard niet vertrouwd met dit soort crisissen en de noodzakelijke communicatie die de buitenwereld verwachtte.

“We hebben toen toch veel steun ondervonden van VEPEK.

Hubert Bossuyt, de toenmalige voorzitter, leidde met succes de Landsbond doorheen de moeilijkste periode uit zijn bestaan. Hier, op één van de vele vergaderingen op het kabinet, was hij de woordvoerder.

Tijdens de dioxinebetoging in 1998, in Brussel, stond de Landsbond paraat met Hubert in de spits.

Onze koepelorganisatie liep voorop in de onderhandelingen. Voorzitter Jacques Viaene verrichtte veel werk maar kwam niet direct veel in beeld. Die rol kreeg ik ongewild toebedeeld. Ik werd in die dagen om de haverklap geïnterviewd door journalisten, persmedewerkers, TV-verslaggevers. Op de meest mogelijke en onmogelijke momenten moest ik commentaar

en verslag geven. Ik herinner me dat ik ooit op de parking in de Groot-Bijgaarden werd geïnterviewd. Een keer gebeurde een gesprek zelfs op de grote ring. Het was een heftige en hectische periode."

In hoeverre overheersten gevoelens van moedeloosheid? De impact van het besef dat zoveel bedrijven hun dieren moesten laten opruimen en plots weinig toekomstperspectief hadden moet toch gewogen hebben?

"Ik deelde in die periode niet het gevoel van negativisme. Ik wist dat als we als blok reageerden we deze crisis te boven zouden komen. Ik was wel bezorgd voor de rol van de politiek in dit heel scenario. We zaten vlak voor de verkiezingen. Figuren als Jean-Luc Dehaene en Karel Pinxten moesten plaats ruimen voor een jonge garde die munt zou kunnen slaan uit de crisis."

Je hebt het net al aangegeven. De impact op je persoonlijk leven was in die periode zeer groot.

"De mensen die me opeisten, beseften uiteraard niet dat ik ook nog een leven buiten de dioxinecrisis had. Ik had mijn job bij Euribrid en ik had mijn gezin dat ik in die dagen nog nauwelijks zag. Mijn vrouw vertelde me ooit de volgende anekdote. Op haar werk werd ze aangesproken door een collega die zei: "Ik heb uw man gisteren op TV gezien". Waarop mijn echtgenote antwoordde: ik heb hem ook in die uitzending gezien."

Om maar te zeggen dat ik in die dagen weinig thuis was. Ik herinner me dat op een zondagochtend Piet Vanthemsche me belde met de mededeling dat we om 8 uur 's morgens in Brussel moesten samenkomen."

Hoe verliep tijdens de dioxinecrisis het contact met de overheid?

"Ik wil hier nog eens op de positieve rol van VEPEK wijzen. Een bijzondere pluim zou ik willen geven aan de gewone ambtenaren, de echte veldwerkers die met de crisis direct betrokken waren. Die groep heeft zich zeer begripvol opgesteld. Piet Vanthemsche was de man die de krijtlijnen op een bord tekende maar voor de aanpak moesten we kunnen terugvallen op de ambtenaren. Aan die samenwerking bewaar ik goede herinneringen."

Beantwoordden de maatregelen uiteindelijk aan de verwachtingen van de sector?

"Ik denk het wel. In zo'n crisis moet je natuurlijk geval per geval bekijken. Iedereen heeft zijn eigen verhaal, zijn eigen verwachtingen maar globaal denk ik dat we over de afhandeling en de schadeloosstelling tevreden mogen zijn. En bij problemen werd gezocht naar oplossingen."

Tijdens de recente Agriflanders beurs bezocht Hubert onze stand en werd er verwelkomt door onze huidige voorzitter.

Je liep tijdens die bewuste grote betoging in Brussel voorop. Samen met een afvaardiging kon je via een achterpoort van het Koninklijk Paleis een eisenbundel afgeven.

"Die betoging heeft alleszins aan iedereen duidelijk gemaakt dat er in België en in Vlaanderen een vitale pluimveehouderij bestond. We kregen een gezicht. Voor ons als sector was dat niet onbelangrijk."

Hoe blik na 20 jaar terug op die bewogen periode?

"Op persoonlijk vlak hou ik er een negatieve ervaring aan over. De dioxinecrisis kreeg voor mij op professioneel vlak een pijnlijk staartje. De crisis leidde tot een herstructurering binnen Euribrid met als gevolg dat in de Belgische afdeling jobs sneuvelden. Ik was 59 en keek plots tegen een brugpensioen aan."

"Wat de Landsbond betreft ben ik toch een beetje trots dat ik een aantal noodzakelijke hervormingen heb kunnen doorvoeren. De crisis had ons een ding geleerd: als organisatie waren we niet gewapend om zo'n crisis het hoofd te bieden. Onze structuur was te amateuristisch. Ik heb toen gepleit voor vergaande hervormingen en meer professionalisme. Als ik zie dat al de aanwezige kennis nu kan gekanaliseerd worden via een betaalde professionele kracht voel ik me gelukkig. Ik heb die dingen toen moeten doorduwen wat bij een bestuurslid de opmerking uitlokte dat ik geen trein maar een TGV was. Maar uiteindelijk was iedereen overtuigd dat het anders moest."

Slotvraagje. Had je de indruk dat de inspanningen van de organisatie voldoende gewaardeerd werden?

"Een oplossing die iedereen voor 100% bevredigt is uiteraard niet mogelijk maar persoonlijk had ik wel het gevoel dat er erkenning en dankbaarheid was vanuit de sector."

De speurtocht naar een voederprobleem die leidde naar een politieke en economische crisis

Interview met de man die de dioxinepiste ontdekte

tekst en beeld: Luc Maertens

Jan, jij was één van de eersten die met het probleem geconfronteerd werden?

"Inderdaad, als nutritionist van de toenmalige veevoederfirma De Brabandere werd ik reeds half februari geconfronteerd met de eerste klachten van legdaling bij bedrijven met moederdieren. Onze firma was sterk aanwezig in deze markt en de symptomen wezen vrij snel in de richting van een voederprobleem. Maar de vele analyses van het verdachte voeder leverden geen resultaat op. We stelden ook enkel problemen vast met ons foktoommeel en niet direct met onze andere voeders voor pluimvee en varkens".

Hoe werd de zaak aangepakt nadat de eerste problemen duidelijk waren?

"Zonder in detail te willen gaan, want dan zou je veel pagina's nodig hebben om de speurtocht naar de oorzaak te beschrijven, wil ik meegeven dat we vele analyses hebben laten uitvoeren, maar zonder resultaat. Verder werd begin maart de overheid (Ministeries van Landbouw en Volksgezondheid) op de hoogte gesteld en een ambtenaar (A. Destickere) van het Instituut voor Veterinaire Keuring stelde een nota op. Ook de verzekeringsmaatschappij van voeders De Brabandere stelde een expert aan om de schade in te schatten en te "beheren". Niet ontovallig werd hiervoor beroep gedaan op dezelfde A. Destickere die deze activiteiten buiten zijn diensturen cumuleerde. Maar we gaan hier niet verder op in. Misschien een tip voor de lezers, in het boek van Siel Van der Donck*, de BRT journaliste die de zaak als eerste in de pers gebracht heeft, wordt een relaas van de feiten en achtergronden weergegeven waar ik me vrij goed kan in vinden. (* Vet drijft altijd boven, de verzwegen dioxinecrisis)".

Wat zorgde ervoor dat je aan dioxine als oorzaak begon te denken?

"In feite verschillende symptomen en aanwijzingen die meer en meer als een puzzelstuk in elkaar pasten. Vooreerst de slechte uitkipping op broeierijniveau en de afwijkingen van de kuikens deden aan een toxische stof denken die via de dooier naar het kuiken gaat. Verder stelde ik op een bedrijf, met hoge sterfte bij kuikens van het traag groeiende ras Kabir,

De eerste symptomen van de contaminatie werden vastgesteld bij moederdieren, waarbij zich een dramatische legdaling voerde, slechte uitkipping en weinig levensvatbare kuikens.

symptomen vast die nooit voorkomen bij dit sterk ras zoals ascites of evenwichtsstoornissen. Wanneer ik de voedersamenstelling vergeleek met het bewuste foktoommeel, viel me op dat hetzelfde vet gebruikt was. Ook in het voeder op andere probleembedrijven en bij een collega pluimveevoederfabrikant bleek dat het toegevoegde vet steeds van dezelfde oorsprong en kwaliteit was.

Na speurwerk in de literatuur, waaruit bleek dat dioxine hormonale afwijkingen kan veroorzaken (legdaling !), en omdat er recent ook een probleem gekend was van door dioxine bevuilde citruspulp, geloofde ik sterk dat dioxinevervuiling de oorzaak kon zijn. En dat deze mogelijks via de vetcomponent in het voeder terecht gekomen was".

Waarom heeft het dan nog zolang geduurd?

"We spreken van 20 jaar terug. Toen ik half maart aan dioxine dacht, was er binnen de verantwoordelijke ministeries geen geloof in deze hypothese en niet direct bereidheid om deze controles uit te voeren. Verder was zo'n analyse niet courant en kostelijk (€ 2.500). Enkel in Nederland was er een instituut uitgerust en uiteindelijk hebben we zelf de initiële stalen van voeder en buikvet de week nadien opgestuurd. Met de toen-

malige analysemogelijkheden en -capaciteit is er echt geen tijd verloren gegaan.

De analyse nam in die tijd bijna een maand in beslag ... maar mijn vermoeden werd helaas bevestigd en onmiddellijk werden de resultaten doorgegeven aan de betrokken diensten. Intussen hadden inspecteurs van Landbouw de vetleverancier (Verkest) grondig doorgelicht en hadden vastgesteld dat er technische (vervulde) vetten geleverd of vermengd waren en zo als gesmolten dierlijk vet in het veevoedercircuit terecht gekomen waren. Bedrog in koopwaar dus”.

Hoe is de zaak dan uitgedijd tot een nationale crisis?

”Hier probeer ik kort te zijn. Het onderschatten van het gevaar voor de volksgezondheid, ‘de dubbele pet’ van een verantwoordelijke ambtenaar, het lekken van verslagen, politieke opportuniteit en gretige pers hebben ervoor gezorgd dat dit voederprobleem ongekende proporties aannam. Maar dit kan in de pers (internet) uitvoerig geconsulteerd worden.”

Hoe kijk je nu terug op deze periode?

”Enerzijds toch met enige tevredenheid omdat ik zowel de oorzaak van het probleem zo snel als mogelijk wenste te kennen maar eveneens steeds voorzorgsmaatregelen aangegeven heb om de volksgezondheid te proberen te vrijwaren. Anderzijds, het had nooit mogen gebeuren dat er

zo’n gevaarlijke stof als dioxine in de voedselketen terecht is gekomen.

Verder kijk ik tevreden terug dat ik met de toenmalige kennis geen tijd verloren heb om de nodige analyses te laten uitvoeren. Hierbij wil ik benadrukken dat mijn toenmalige bazen van voeders De Brabandere zich als ethisch verantwoorde bedrijfsleiding opstelden en me ondersteunden in mijn rapportering naar de overheden of de nodige (kostelijke) analyses lieten uitvoeren.

Tenslotte heb ik zeer veel emotioneel leed gezien bij de vele getroffen veehouders die geblokkeerd werden en waar ruïmingen plaatsvonden.

Jan en wat hebben we geleerd?

”Een eerste zaak, dat snelle en volledige tracering noodzakelijk is. Met de oprichting van het FAVV en de inzet van BEMEFA is deze er snel gekomen. Hierdoor kan er veel sneller en accurater ingegrepen worden bij problemen. Dit komt zowel de volksgezondheid ten goede en zorgt ervoor dat de omvang voor de sector beperkt blijft tot het probleem.

Verder dat de voedergrondstoffen veel beter gecontroleerd worden. Maar soms vraag ik me af of de slinger niet te ver doorgeslagen is en we met valse ‘papieren’ veiligheid te doen hebben”.

Stalautomatisering pluimveebedrijven

VDL FlowSlider

Dit overflow-systeem stimuleert de kuikens en wekt de nieuwsgierigheid op om vers voedsel te zoeken. Het bespaart in arbeid en maakt kuikenpapier overbodig

Droeshaut NV
Hamonterweg 139
B – 3930 ACHEL
Tel: +32(0)11642892
www.droeshaut.be
info@droeshaut.be

Graseiwit voor pluimvee: het kan

Een Deens procedé voor bioplumvee

tekst en beeld: Jef Verhaeren,
Landbouwjournalist

Gras kennen we vooral als natuurlijk voedsel voor koeien en andere herkauwers maar ook varkens en pluimvee voelen zich er in thuis, al zien we vooral biologische varkens en kippen stoeien in het gras. Maar gras bevat ook nogal wat eiwit en in het kader van de Europese zoektocht naar alternatief – Europees – eiwit, ontwikkelde het Deense SEGES, de landbouw- en voedingsraad, die voor een groot deel aan landbouwonderzoek doet, meer bepaald de SEGES-unit 'Bio-innovatie', een procedé om uit gras en klavers eiwit te halen dat geschikt is voor de voeding van varkens en pluimvee. Senior advisor van SEGES Erik Fog gaf eind november 2018 toelichting ter zake op AGROMEK, de grootste landbouwbeurs van Scandinavië in het Deense Herning en wij waren er als de kippen bij.

SEGES

SEGES, de Deense Landbouw- en Voedingsraad, waarvan de boeren en de landbouwindustrie de eigenaars zijn, is één van Europa's leidinggevende instellingen voor landbouwinnovatie. SEGES vertegenwoordigt dus de landbouw- en voedingssector. Veel energie en midde-

Het klavergras mengsel wordt vers geoogst zodat het 100% van zijn droge stof en eiwit behoudt.

len gaan naar research. SEGES beschikt over 650 medewerkers en realiseert een jaarlijkse omzet van 133 miljoen euro. Het is volledig gefinancierd door de Deense boeren. Het is verantwoordelijk voor onderzoek en ontwikkeling en kennisoverdracht naar de landbouwers. Doel is bij te dragen tot een verantwoordelijke en economisch duurzame landbouw en veehouderij met een hoge graad van dierenwelzijn en een minimum impact op het milieu. Het centrum voert ook veel praktijkproeven uit.

Zowel veevoeding als bio-productie vormen activiteitsgebieden voor SEGES, dat een brug wil bouwen tussen research enerzijds en de toepassing ervan in de landbouw en veeteelt. Het innovatief project om eiwit te halen uit gras en klavers en dit voor varkens en pluimvee en zo een nieuwe alternatieve eiwitbron voor veevoeding aan te boren past perfect in dit plaatje.

Een positief plaatje

Wisselteelt met grasland kan op zich al interessant zijn, vooral in de biologische landbouw. Daarnaast is het er het belende Europese eiwitprobleem: de Europese dierlijke productie is erg afhankelijk van ingevoerd eiwit, vooral in de vorm van soja. Bovendien kan in Europa enkel GGO-vrij eiwit geteeld worden. De dierlijke productie weegt ook op het klimaat. Die druk kan mee gereduceerd worden met CO₂-omzettend grasland. Grasland zorgt voor minder nitraatuitspoeling en de Deense milieuprogramma's suggereren dan ook dat het goed zou zijn 25% van het land te gebruiken voor proteïneproductie uit gras. Er is overigens een groeiende vraag naar bio-producten maar het is moeilijk varkens en pluimvee te voorzien van lokaal geproduceerd eiwit. Bovendien is er een stikstoftekort in de biologische gewasproductie. Grasland komt bovendien de biodiversiteit (aan insecten en wildlife) ten goede.

"Varkens en kippen eten normaal geen gras maar als we het omzetten in eiwitten kunnen we het wel in hun voeding gebruiken", zegt Erik Fog, "en bovendien komt het de circulaire ontwikkeling ten goede." Dat klaver een belangrijke schakel is voor de biologische landbouw is bekend maar het is ook een sterke stikstofbinder. Met grasklaver met een klaverpercentage van 40% en een opbrengst van 10 ton droge stof zou 250-270 kg stikstof afgevoerd worden. De extractie van graseiwitten beperkt de eiwitinvoer en bovendien wordt van de bijproducten biogas geproduceerd of ze worden als nutriënten aangewend.

Bio-raffinage

Het klavergras wordt vers geoogst zodat het 100% van zijn droge stof en eiwit behoudt, en het wordt vervolgens geperst in een schroefperser. De perskoek kan gebruikt worden als voeder voor koeien of voor biogasproductie. De gewonnen proteïnematerie wordt gefermenteerd en nadien worden droge en natte fractie gescheiden via centrifuge. De natte fractie gaat naar de biogasproductie en de droge fractie is een eiwitpasta (met 30-60% eiwit), die in varkens- en pluimveevoer kan verwerkt worden.

SEGES begon in de Universiteit van

Het klavergras wordt geperst in een schroefperser. De extractie van graseiwitten beperkt de eiwitinvoer en van de bijproducten worden biogas en andere nutriënten gemaakt.

Aarhus met een pilootraffinaderijmodel. In 2019 zal het tienmaal groter worden uitgebouwd als demonstratie-installatie. Het Deens onderzoek is gericht op de ontwikkeling van een concept voor grasproteïne voor de bio-varkens- en -pluimveeproductie (OrganoFinery), gecombineerd met biogasproductie en digestaat meststof voor bio-gewasproductie. Het maakt deel uit van een breed onderzoeksplatform, BioValue genoemd.

"Commercieel is de productie van graseiwit waarschijnlijk enkel haalbaar voor de bio-productie", zegt Erik Fog. Het is de bedoeling enkele innovatieve producten te ontwikkelen zoals MultiPlant (een concept van graseiwit voor meerdere diersoorten), SuperGrassPork (graseiwit voor varkens) en GreenEggs (graseiwit voor de productie van kwaliteitseieren, gecombineerd met groene wilgenbladeren voor in de kooi).

Intussen wordt een graseiwitfabriek op poten gezet, een consortium van de Universiteit van Aarhus, een engineeringbureau, een machinebouwer, een veevoedingsbedrijf en enkele boeren en er worden nog enkele kleinere projecten opgezet.

Goede resultaten

De onderzoeksresultaten aan de Universiteit van Aarhus, op basis van het verwerken van 400 ton grasklaver, waren alleszins succesvol. Per ha werd 13 ton droge stof geoogst (of 1 ton meer dan luzerne). Het eiwitgehalte bedroeg 2.600 kg/ha (zoals voor luzerne), het lysinegehalte 200 kg/ha (zoals voor luzerne) en het methioninegehalte 90 kg/ha (zoals voor luzerne). Grasklaver scoorde

De proefproductie-installatie aan de Universiteit van Aarhus.

Alternatief eiwit

merkelijk beter dan erwten (6 ton droge stof, 1.300 kg eiwit, 92 kg lysine en 13 kg methionine) en veldbonen en ook beter dan Amerikaanse sojabonen (3 ton droge stof, 1.050 kg eiwit, 65 kg lysine en 14 kg methionine). Het graseiwitgehalte varieerde wel sterk van seizoen tot seizoen.

Leghennen, die 4, 8 of 12% graseiwitconcentraat (OrganoFinery) kregen, haalden dezelfde eiproductie als de controlegroep maar de dooiers waren geler. Bij vleeskippen mag 13% van het ruw eiwit (8% eiwitconcentraat) van graseiwit (Multi-Plant) komen, zonder de normale groei te verhinderen. Graseiwit zorgde voor een hoger omega-3-niveau. Tevens bleek uit het onderzoek dat de biodiversiteit verbeterde en dat er rendabiliteitswinst was met graseiwit in de bio-productie, in tegenstelling met de conventionele productie, waar graseiwit niet rendabel bleek.

Leghennen, die 4, 8 of 12% graseiwitconcentraat (OrganoFinery) kregen, haalden dezelfde eiproductie als de controlegroep maar de dooiers waren iets geler.

Volgens Erik Fog biedt graseiwit dus duidelijk perspectieven voor de biologische veeteelt en ook milieuvoordelen. De

volgende stap is volgens hem graseiwit voor menselijke consumptie.

Think
ahead with
**poultry
people**

Vencomatic Group is een wereldwijde leverancier van innovatieve en duurzame huisvesting- en eiverzamelsystemen voor de pluimvee sector. Met onze vele jaren ervaring zijn wij een expert op dit gebied en een betrouwbare partner voor u. Vencomatic Group bundelt de kracht van drie sterke merken in de pluimvee sector:

- Vencomatic – Huisvestingssystemen
- Agro Supply – Klimaat oplossingen
- Prinzen – Eiverzameling

Voor meer informatie www.vencomaticgroup.com

 Vencotec
Schakel tussen dier en techniek

Meerheide 48-50
5521 DZ Eersel - Nederland
www.vencotec.nl

Mattijs Michils
M: 0032 (0) 498 97 08 63
m.michils@vencotec.nl

 Vencomatic Group
Agro Supply – Prinzen – Vencomatic

BEVRIJD VAN DE RODE VOGELMIJT?

Exodus 2.0

Rode vogelmijt heeft een nadelige invloed op mens en dier. Kristof Van Hoya en Peter De Herdt informeren u graag en staan u, samen met uw bedrijfsdierenarts, graag bij in de integrale aanpak van de rode vogelmijten op uw bedrijf.

Kristof Van Hoya
+32 492 23 30 23
van.hoya.kristof@merck.com

Peter De Herdt
+32 478 28 95 23
peter.de.herdt@merck.com

Scan voor meer informatie

MSD Animal Health BVBA
Lynx Binnenhof 5 • 1200 Brussel • www.my.msd-animal-health.be

 MSD
Animal Health

Zeer divers pluimvee-onderzoek aan het ILVO!

tekst: Karolien Langendries (PLUIMVEELOKET) & Evelyne Delezie (ILVO) – beeld: ILVO

LVO-onderzoekers stelden op 2 april hun recente onderzoeksresultaten van varkens en pluimvee voor. De studiedag werd voor het eerst ingericht door het Pluimvee- en Varkensloket voor beide diersoorten samen. Met zo'n 170 aanwezigen bleek dit concept in de smaak te vallen. In dit artikel komen uiteraard enkel pluimvee-gerelateerde presentaties aan bod.

Thematische indeling

Het rijk gevulde ochtendprogramma focuste op voedingsonderzoek, terwijl in de namiddag het thema 'productkwaliteit' in de kijker stond. De presentaties rond voeding handelden over de effecten van verschillende zinkbronnen bij vleeskuikens in hittestress of het werkingsmechanisme van kastanjetannines bij leghennen. Maar ook de zoektocht naar alternatieve eiwitbronnen of voedersamenstellingen werd door de pluimvee-onderzoekers niet uit de weg gegaan. Aangezien nog een aantal resultaten ontbreken, focust dit verslag zich op het namiddag gedeelte. Daar werd het duurzaam langer aanhouden van leghennen, individuele dodingsmethodes voor pluimvee op het bedrijf en conceptkippen besproken.

Voorstelling LEGLANGER

Het VLAIO-project LEGLANGER – Naar een hoger rendement door het verantwoord verlengen van de legperiode – werd voorgesteld door Sarah Teerlynck (ILVO). Het Proefbedrijf Pluimveehouderij en PeHeStat zijn partners bij dit project. Het ultieme doel is om de legperiode op een verantwoorde manier te verlengen van de huidige 60 weken naar een 80-tal weken (zonder kunstmatige rui) waarbij een multifactoriële aanpak vereist is om verschillende knelpunten op te vangen (fig. 1).

Nog 4 bedrijven gezocht

In kader van dit project worden 60 praktijkbedrijven opgevolgd gedurende een volledige ronde. Het gaat om 20 bedrijven met verrijkte kooien, 20 met voliëre/grondhuisvesting zonder vrije uitloop en 20 met voliëre/grondhuisvesting met vrije uitloop. Momenteel zijn er reeds 56 deelnemende bedrijven en wordt nog specifiek gezocht naar 3 scharrelbedrijven zonder vrije uitloop en 1 met vrije uitloop. Kijk zeker op www.pluimveeloket.be indien je geïnteresseerd bent in deelname!

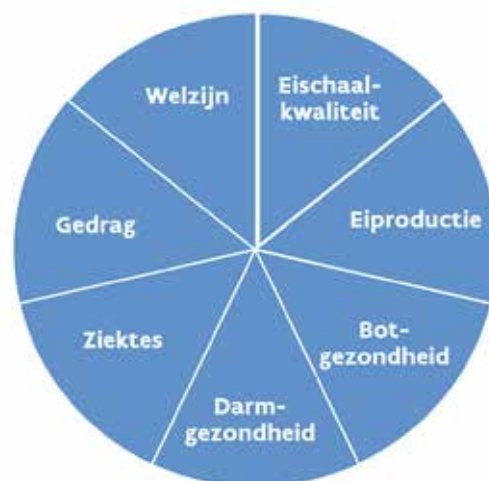

Fig. 1: Bovenstaande knelpunten kunnen verschijnen bij het langer aanhouden van leghennen. Een multifactoriële aanpak dringt zich op om de legperiode van 60 naar 80 weken te brengen (zonder kunstmatige rui)!

Enquête

Van de deelnemende pluimveehouders werd een enquête afgenomen. Uit voorlopige resultaten bleek dat de meeste koppels momenteel vervangen worden na 51 tot 60 weken leg met als voornaamste reden dat er reeds nieuwe opfok klaar zit. Voor leghennenhouders is het zeer moeilijk in te schatten wanneer precies het beste moment is om het koppel te vervangen. Het LEGLANGER-project heeft daarom ook tot doel om een tool te ontwikkelen waarmee leghennenhouders een betere inschatting kunnen maken van het economisch meest interessante vervangingstijdstip.

KUIKDOOD

Anneleen Watteyn (ILVO) stelde de besluiten voor van een project rond individuele dodingsmethodes op het bedrijf. Op verscheidene bedrijven werden zowel de gasmethode met stikstof, het niet-penetrerend penschiettoestel en manuele (bij kippen) of mechanische (bij kalkoenen) cervicale dislocatie (CD) toegepast en dit zowel door het onderzoeksteam als door de pluimveehouders zelf.

Beste methode?

Het is moeilijk om eenduidig te zeggen welke methode nu

< 3 kg	Bewustzijns-verlies	Minimale stress	Gebruiks-gemak	Kosten-efficiënt
• Manuele CD ¹	★★	★★★★	★★★★	★★★★
• Mechanische CD	★	★	★	★★
• Percuterende slag ¹	★★★★	★★	★★★★	★★★★
• Niet-penetrerend penschiettoestel	★★★★	★★	★★	★
• Elektrocutie (kop-lichaam)	★★★★	★	Geen info	★
• N2 (>3 min)	★★★★	★★	★★	

Fig. 2: Individuele dodingsmethodes voor pluimvee < 3 kg. Manuele cervicale disclocatie en de percuterende slag zijn beperkt tot 70 dieren/persoon/dag. Hoe meer sterretjes bij een parameter, hoe beter deze gescoord werd (onderzoek + praktijk).

de beste is voor een bepaalde diersoort gezien de diversiteit aan parameters die gescoord kunnen worden, nl. tijd tot bewustzijnsverlies, minimale stress, gebruiksgemak en kostenefficiëntie. Het belang dat gehecht wordt aan een bepaalde parameter, hangt af van persoon tot persoon. Zelf was de ILVO-onderzoeker voorstander van de gasmethode met stikstof omdat dit vrij snel (snel bewustzijnsverlies en minimale stress) en zeer efficiënt was. Maar er hangt wel een serieus prijskaartje aan vast want zo'n installatie kost snel € 3.000. Een overzicht van de besluiten wordt weergegeven in fig.2 (pluimvee < 3 kg) en fig.3 (pluimvee > 3 kg). Vermoedelijk zal de gebruikelijke CD de meest toegepaste methode blijven voor de lichte dieren (< 3kg); voor zwaardere dieren kunnen zowel het niet-penetrerend penschiettoestel als de stikstofmethode toegepast worden.

Conceptkippen

De derde presentatie in de namiddag werd gebracht door Saskia Leleu (ILVO). Zij had het over 'conceptkippen' in kader van het demonstratieproject 'De Andere Kip' (i.s.m. Inagro, Proefbedrijf Pluimveehouderij, UGent en Landsbond), gefinancierd door het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling. Dit project werd in 2018 opgestart om te tonen hoe in Vlaanderen een alternatieve vleeskip vanuit een coöperatieve samenwerking in de markt gezet kan worden. Het is bedoeld als een aanvullend aanbod (niche) tussen de reguliere en de bio-kip, en absoluut niet als een vervanging.

Milieu of dierenwelzijn?

Bij aanvang van het project werden verschillende denktanks georganiseerd waarin alle schakels uit de sector betrokken werden. Hieruit zijn twee concepten voortgekomen, die eerst op kleine schaal op ILVO werden getest (fig.4) en in mei op grotere schaal in het Proefbedrijf Pluimveehouderij te Geel gepland staan. CONCEPT 1 ('smaak- en welzijnsgerelateerde kip') geeft extra aandacht aan dierenwelzijn,

> 3kg	Bewustzijns-verlies	Minimale stress	Gebruiks-gemak	Kosten-efficiënt
• Manuele CD	nvt	nvt	nvt	nvt
• Mechanische CD ²	★	★★	★★★★	★★★★
• Percuterende slag ²	★★	★	★★★★	★★★★
• Niet-penetrerend penschiettoestel	★★★★	★★	★★	★★
• Elektrocutie (kop-lichaam)	Geen info	★	Geen info	★★
• N2 (>3 min)	★★★★	★★★★	★★	★

Fig. 3: Individuele dodingsmethodes voor pluimvee > 3 kg. Mechanische cervicale disclocatie en percuterende slag zijn niet toegelaten boven 5 kg. Hoe meer sterretjes bij een parameter, hoe beter deze gescoord werd (onderzoek + praktijk).

CONCEPT 2 ('reguliere kip met extra's') geeft extra aandacht aan het milieu.

Regulier of tragere groeier?

CONCEPT 1 was een Hubbard 757 (tragere groeier), bleef 56 dagen op ILVO zonder uitladen en kende een bezetting van 36 kg/m². CONCEPT 2 was een Ross 308 (regulier), bleef 42

Fig. 4: Proefopstelling ILVO voor de verschillende conceptkippen in het demonstratieproject 'De Andere Kip'.

dagen op ILVO met 20% uitladen en een bezetting van 36 kg/m² (dus lager dan de 42 kg/m² in de huidige praktijk). De dieren kregen een aangepast voeder in overleg met voederfirma's.

Resultaten concepten

Zoals verwacht groeide CONCEPT 2 (60,8 g/dier/dag) significant sneller dan CONCEPT 1 (47,2 g/dier/dag). CONCEPT 2 at hiervoor in totaal ca. 4 kg voeder per dier, terwijl dit voor CONCEPT 1 5,4 kg voeder per dier bedroeg; een verschil van maar liefst 1,4 kg voeder. Dit leidde tot een significant slechtere voederconversie voor CONCEPT 1 van 2,056 t.o.v. CONCEPT 2 (1,587). CONCEPT 2 scoort dus beter voor wat ecologische duurzaamheid betreft terwijl CONCEPT 1 betere scores heeft voor dierenwelzijnsparementen zoals voetzoollesies en strooiselscore.

Toekomst

In het demonstratieproject zullen de voordelen van beide concepten op een rijtje gezet worden na de grootschalige proef in Geel. Er staat ook nog een economisch/marketing deel gepland in het najaar. Hieruit zal afgeleid kunnen worden of het al dan niet economisch haalbaar is om een bepaald concept op de markt te brengen vanuit een coöperatieve samenwerking. Eind 2019 worden de eindresultaten verwacht.

Geslaagde ILVO-studiedag

De ILVO-studiedag was zeer geslaagd. De korte presentaties gaven een duidelijk overzicht van het pluimvee-onderzoek dat momenteel lopende is aan het ILVO. De meeste presentaties zijn terug te vinden in pdf-formaat via www.pluimveeloket.be.

den Ouden Oirschot
Pluimveeservicebedrijf

Meer dan 25 jaar
dienstverlenend in de
pluimveewereld

Vangen, laden en lossen van
kuikens, legkippen, moederdieren en kalkoenen

Nieuwedijk 26
5688 LK Oirschot

+31 (0)411 - 68 84 92
+31 (0)411 - 68 84 93

info@denoudenoirschot.nl
www.denoudenoirschot.nl

IKB NEN 4400-1

www.bigdutchman.de

ALLES IN ÉÉN HAND

Voor de moderne
vleeskuikenhouderij.

Wij bieden u een productassortiment, dat geen wensen open laat:
voer, water, klimaat, luchtreiniging en nog veel meer. Overtuigt u
zich zelf – we doen u graag een voorstel.

voerverzorging van silo tot voerpan | innovatieve warmtewisselaar
watervoorziening van watervat tot drinknippel | veelzijdige verwarmings- en koelsystemen
klimaattechniek van luchtventiel tot klimaatcomputer | begeleiding van de planning tot de inbedrijfname
electra van meter- en schakelkast tot sensor en ventilator | competente service uit één hand en in de buurt
innovatieve luchtreinigingssystemen

FAGROTEC b.v.b.a., Tel. +32 (0) 51 69 79 19, info@fagrotec.be, www.fagrotec.be

Makkelijke rondes en een beter rendement

De belofte van De Hoop

Goede darmgezondheid
en droog strooisel

Zeer lage voederconversie

Voorspelbare uniforme koppels

Aantrekkelijke afzetmogelijkheden

Kwaliteit aan de slachthaak

Resultaat: rendement en werkplezier

Weten wat De Hoop voor u kan betekenen? Bel onze pluimvee-specialisten voor een afspraak: Simon Delmeiren (0495 455191) of Ab van der Leest (+31 613930736).

■ de Hoop ■

Vermijd wisselen van voeder tijdens de stress-periodes van enten en coccidiose

tekst en beeld: Luc Maertens

Dit was de boodschap tijdens de voorstelling van het nieuw For Farmers voerconcept voor braadkippenhouders, vorige maand in Emelgem (Izegem). Slim schakelen van voedersoort en voldoende lang het startvoeder geven zijn de kenmerken van hun Apollo voerprogramma.

Jan De Keyser en de Brexit

Het mooie bierkasteel Van Honsebrouck was uitverkozen om het nieuwe voederconcept voor te stellen. Jan De Keyser, directeur Agri van Paribas Fortis, was als inleidende spreker te gast. Op zijn gekende, enthousiaste en bevlogen manier gaf hij een zeer gesmaakte les eco-

nomie en had het over de wereldwijde verwachtingen en eventuele gevolgen van de Brexit.

Volgens dhr. De Keyser is België, in tegenstelling tot Nederland, één van de zwakkere EU-landen (qua groei) en zijn we bij een "no deal" zowat de zwaarst getroffen regio van Europa. Als toegangspoort tot het VK (7.000 vrachtwagens/dag !) zijn het vooral de voedings-, textiel- en chemiesector die het zwaarst zullen te lijden hebben. In totaal zijn liefst 41.000 Vlaamse bedrijven betrokken met import of export met het VK.

2019 wordt een scharnierjaar met de Brexit, de onzekere wereldhandel (US – China) en de verkiezingen. Maar volgens hem staat één zaak vast als je trends analyseert, de rente zal niet stijgen in 2019. Mogelijks komt er wel een recessie.

Jan De Keyser: "Meer ketenregie is wenselijk om de volatiliteit te verkleinen zeker in de landbouwsector met zijn steeds toenemende hoge cash flow"

Jan De Keyser en de pluimveesector

Ten aanzien van onze sector, zeker de braadkippen, was dhr. De Keyser positief. De zeer goede cashflow van de voorbije 5 jaar is uitzonderlijk in de landbouwsector. Voor de banksector is mede door de gunstige wereldwijde vooruitzichten, van de pluimveesector als eiwitproducent, de braadkippensector een gemakkelijk te financieren sector.

Maar onmiddellijk legde hij de nadruk op een pijnpunt, namelijk de grote en toenemende cash flow in de landbouwsector met vooral zijn hoge volatiliteit. De hogtes en laagtes zorgen voor veel stress op de bedrijven en eveneens op familiaal vlak. Daarom is hij grote voorstander van meer ketenregie. Er zijn volgens hem verschillende soorten (open vs gesloten

Luchtfoto van de brouwerij Van Honsebrouck, met vooraan het imposante multifunctionele Bierkasteel met diverse eventruimtes.

al of niet met merken) ketenafspraken mogelijk en wenselijk. Correcte afspraken qua marges verminderen sterk de volatiliteit en de stress.

Hij brak ook een lans voor marktgericht produceren wat volgens hem is "waar de markt meer voor wil betalen". Een open businessmodel dringt zich hierbij meer en meer op waarbij ook externe partners betrokken worden voor innovaties en daardoor kan men juist de markt beter inschatten.

Ondanks andere regio's (Polen, Oekraïne, Brazilië) goedkoper kunnen produceren blijft hij sterk geloven in de kansen voor Vlaanderen. De logistiek hier biedt enorme opportuniteiten. Alles ligt rond onze deur: voederproductie, slachterijen, consumenten, havens etc... Maar laat u niet in slaap wiegen, of je nu reguliere kippen houdt of concepten, kostprijsbeheersing in alle segmenten zal de "driver" blijven.

Het Apollo voederprogramma

Dierenarts Gerry De Hertefelt, Product Manager Pluimvee, stelde het voerconcept voor. "Apollo verwijst niet alleen naar kip (pollo) maar is eveneens een reddende Romeinse god tegen ziektes en epidemieën maar was eveneens het innovatief ruimteprogramma dat leidde tot de 1ste maanlanding. Dit alles om maar te zeggen dat deze naam internationaal, positief en innovatief klinkt".

De focus van het programma voor reguliere braadkippen ligt op darmgezondheid, groei, sterke botten, droog strooisel en bijgevolg gezonde voetzolen. Het is tot stand gekomen na een intensief

Gerry De Hertefelt: "Het Apollo voerprogramma verkleint de stress en ziekteproblemen door een goede start en slimme schakelmomenten"

R&D-traject van het Nutrition Innovation Center, gepaard met uitvoerige testen op vleeskuikenbedrijven in Noordwest Europa. "Hieruit blijkt een vlakkere eiwit- en energiebehoefte in de groeifase ten opzichte van enkele jaren geleden. Het sluit aan bij de behoeftes van het moderne gangbare vleeskuiken", aldus Gerry De Hertefelt.

Een goede start

Randvoorwaarde voor een gezonde en efficiënte groei van vleeskuikens, en uiteindelijk de beste resultaten voor de vleeskuikenhouder, is een goede start van de kuikens. "Een specifieke pre-starter is o.a. omwille van de kleine volumes niet interessant maar met

onze Pro-Start, die een week gevoederd wordt, combineren we de voordelen en krijgen de vleeskuikens alles wat ze nodig hebben, essentieel voor die goede start. Het resultaat is een soepelere opstart die bovendien voor een betere voederconversie zorgt" gaf Gerry De Hertefelt mee aan de aanwezigen.

Slimme schakelmomenten

Een voerschakeling kan stress veroorzaken bij een kuiken. "Door slimme schakelmomenten de kans verkleinen op stress en ziekte bij de kuikens, dit is wat ons voederprogramma biedt. Apollo kent geen voerwisselingen op momenten dat ent-reacties kunnen optreden of wanneer de coccidiodruk hoog is," aldus Gerry De Hertefelt, "Doordat de kuikens van dag 15 tot circa dag 27 dezelfde grondstoffen, nutriënten, vitaminen en mineralen krijgen, lieten de testbedrijven een betere vertering in met name de tweede en derde week zien. Het resultaat is een betere voederconversie, droger strooisel en een nog betere voetzoolscore."

Afsluiter

Als afsluiter werden de deelnemers ingewijd in de biercultuur van de Brewery Van Honsebrouck. In tegenstelling met de meeste bezoeken werd er gestart met de degustatie. Drie topbieren werden samen met passende en zeer lekkere hapjes geserveerd. Na deze 'starter' werd de 'groeifase' van de bieren in de brouwerij uitvoerig aanschouwd via een bedrijfsfilm en bezoek van de productiesite. Als afsluiter was er tenslotte gezorgd voor een uitgebreide 'ad libitum finisher' om deze aangename en leerrijke namiddag af te sluiten.

TE KOOP EN TE KOOP GEVRAAGD:
Pluimveebedrijven en NERD's

0475.555834

info@agrovastgoed.be
www.agrovastgoed.be

**Adverteren in de vernieuwde website van Pluimvee
of in de wekelijkse nieuwsbrief?**

Mail naar advertenties@pluimvee.be

of neem contact op met Luc Maertens 0498 04 06 91

Duitse huisvestingsnormen voor konijnen zijn nefast voor hun welzijn

tekst en beeld: Luc Maertens

Tijdens de gemeenschappelijke studiedag van de WRSA België en Nederland, onlangs gehouden te Geel, was de Duitse Prof. Hoy, bijzonder kritisch en hard voor de Duitse dierenbeschermingswetgeving. De opgelegde normen zorgen voor vervuiling, verwondingen en een niet economisch kader. Naast deze regelgeving vatten we het recente onderzoek samen dat onder leiding van deze gerenommeerde professor voorgesteld werd.

Nederlands onderzoek

Voorafgaand aan de presentatie van Prof. Hoy stelde Karel De Greef, van de Universiteit van Wageningen, de resultaten voor van een studie op 5 konijnenbedrijven. De bedoeling was om eventuele voetzoolproblemen in kaart te brengen. Is er een probleem, hoe vaak komt het voor en zit er een trend in? Dit waren de vragen die men wilde beoordelen.

Hiervoor werden 100 voedsters op 5 bedrijven gescoord en ook 2 parken vleeskonijnen op ieder van deze bedrijven. Steeds werd het visueel vuilste park gekozen en het tegenoverliggende park. Op alle bedrijven waren de voedsters gehuisvest op draagbodem maar steeds was er een plastic comfortmatje aanwezig. De vleeskonijnen zaten op plasticrooster.

Een vierpuntenschaal voor de beoordeling van de voetzolen werd gehanteerd: 0 = normaal behaard; 1 = eeltvorming; 2

= kloven in eelt zichtbaar en 3 = wonde zichtbaar.

Resultaten

Op basis van gedeeltelijke resultaten (3 bedrijven) werd volgende score bepaald bij de **voedsters**:

Score	% voorkomen
0	42
1	29
2	26
3	3

In vergelijking met een vroegere monitoring, 10 jaar geleden, is de verbetering spectaculair: namelijk van 30% naar 3% met score 3. Enkel deze dieren ondervinden echt ongerief volgens Karel de Greef.

Karel de Greef (Univ. Wageningen): voetzoolletsels komen op Nederlandse bedrijven nog nauwelijks voor bij voedsters en al helemaal niet bij vleeskonijnen.

Te smalle openingen in de roostervloer of een te laag % perforaties leiden snel tot bevulling en zelfs tot voetzoolletsels.

Door selectie maar vooral de invoering van de continue aanwezigheid van voetzoolmatjes heeft hiervoor gezorgd. De score loopt wel op met de pariteit van de dieren; na 1ste worp hadden nog 80% score 0 maar na pariteit 8 was dit gedaald tot 30%.

Bij de **vleeskonijnen** werden quasi geen (99,7% met score 0) voetzoolaanandoeningen vastgesteld. De korte verblijfsduur evenals de huisvesting op plasticbodems zijn hiervoor verantwoordelijk, aldus Karel De Greef.

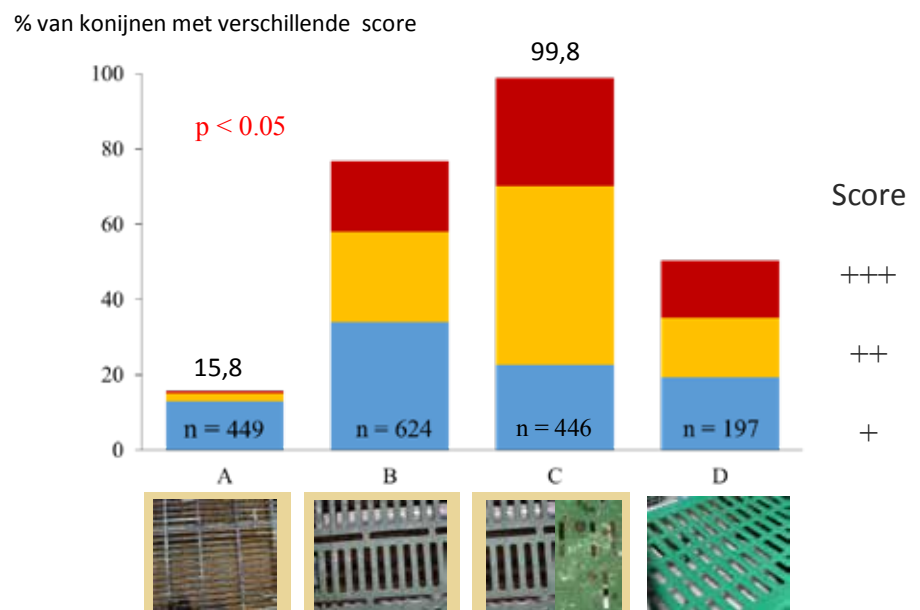
Duitse regelgeving

Vooreerst benadrukte Prof. Hoy, dat de wetgeving (Tierschutz) in Duitsland tot stand gekomen is zonder overleg met de sector of met het onderzoek. Vooral de volgende eisen in de wetgeving zorgen voor veel problemen. Indien er gebruik gemaakt wordt van een geperforeerde bodem dan mag de breedte van de openingen maximaal 11 mm (voor vleeskonijnen) en 14 mm (voor voedsters) bedragen. Maar de keutels van zowel de vleeskonijnen als van voedsters zijn net iets groter, waardoor er zeer snel bevuiling optreedt en voetzoolletsels.

Een 2de absurde eis volgens Prof. Hoy is verplichting dat de opspringplank maximaal 15% mag geperforeerd zijn. Terug zorgt dit voor veel ongerief voor de konijnen.

De oppervlakenormen zijn zeer ruim, het dubbele van deze in andere landen en maken dat het oneconomisch is om konijnen te houden. Voor voedsters wordt minimaal 6.000 cm² geëist (zonder opspringplank) wat neerkomt op 1.200 cm²/kg. Prof. Hoy maakte de vergelijking met de normen voor varkens. Voor een vleesvarken van 50 kg is de minimale eis 5.500 cm² of 110 kg/m². De normen in Duitsland voor konijnen zijn dus zo maar eventjes 10 maal hoger dan voor varkens, absurd volgens Prof. Hoy.

Fig. 1: Invloed bodemtype op de frequentie van bevuilde konijnen einde afmest (Masthoff, Lang and Hoy 2016, 2017)

Bij correcte bodemtypes komen voetzoolletsels niet voor bij vleeskonijnen

Resultaten testen Duitse regelgeving

Zowel aan de Universiteit te Giessen als op bedrijfsschaal werd de Duitse wetgeving getoetst. De lage toegelaten perforatiegraad van de bodem en de opspringplank zorgden voor sterk bevuilde konijnen bij einde afmest en eveneens voor een sterke toename van dieren met voetzoolletsels. Dezelfde problemen werden vastgesteld bij de voedsters.

Om het effect duidelijk aan te tonen en een alternatief voor te stellen werden 4 verschillende bodems vergeleken:

Variant A: 75% perforaties (5 mm rooster, 13 mm openingen)

Variant B: 50% perforaties (10mm zowel rooster als openingen)

Variant C: 50% perforaties en opspringplank met 10% perforaties

Variant D: 50% perforaties (12 mm zowel rooster als openingen), wettelijk niet toegelaten

In fig. 1 wordt de invloed op de bevuiling weergegeven. Vooral de wettelijke bodems (variant B en C) zorgen ervoor dat einde afmest het overgrote deel van de konijnen bevuild zijn. Voetzoolletsels werden niet of nauwelijks vastgesteld bij variant A of D, in beperkte mate bij bodems van het type B en in sterke mate bij variant C, waar 1/3 van de vleeskonijnen ernstige

Prof. Hoy (Univ. Giessen) betreurde sterk dat de Duitse huisvestingswetgeving van konijnen niet afgetoetst werd aan de praktische haalbaarheid. Hierdoor wordt het welzijn van de konijnen gecompromitteerd.

tot zeer ernstige verwondingen vertoonden einde afmest.

Groepshuisvesting

Prof. Hoy stelde eveneens kort de bevindingen voor van een recent Duits demonstratieproject i.s.m. de Tierärztliche Hochschule Hannover. De voedsters worden per 4 gehuisvest en beschikken over een gemeenschappelijke ruimte en individuele ruimte, enkel toegankelijk via een 'kattenflap' met behulp van hun elektronische chip.

Opvallend was dat slechts 1 op de 4 voedsters veel gebruik maakte van de gemeenschappelijke ruimte. Doordat conform de regelgeving het nestmateriaal 10 dagen voor de voorziene werpdag

*De Duitse ruimte
eisen voor konijnen zijn 10
maal hoger dan deze voor
varkens!*

tum ter beschikking moet zijn, werd het nest leeg gekraab, bevuild of als toilet gebruikt. Verder werden veel voedsters aangetroffen met verwondingen omwille van hiërarchiegevechten. En last but not least, het % gewonde of gedode jongen was onacceptabel en vele jongen waren ondervoed of onderontwikkeld bij spenen. Omwille hiervan werd het onderzoek vroegtijdig stopgezet en was de conclusie dat continue groepshuis-

vesting van voedsters verboden moet worden omdat het welzijn van de dieren gecompromitteerd wordt.

Besluit

Het Duitse voorbeeld toont nog maar eens aan dat een wetgeving eerst afgetoetst moet worden op bedrijfschaal om foutieve normen te vermijden. Erger is dat zulke normen zelfs kunnen leiden tot dierenleed en een oneconomische productie.

Verder toonde het Duits onderzoek aan dat continue groepshuisvesting van voedsters en jongen, niet haalbaar of wenselijk is. Hiermede bevestigde het de vroegere Nederlandse en Hongaarse bevindingen.

Innovative drinking technology

Impex Barneveld B.V.
www.impex.nl | info@impex.nl

**Uw Impex verdeler
in België:**
Droeshaut NV
Tel: +32 (0)11642892
Mail: info@droeshaut.be

I-Flush; de hygiëne totaaloplossing voor het automatisch spoelen van drinksystemen

Verbruikt uw bedrijf meer dan 80.000 kWh elektriciteit per jaar?

Wanneer u een eigen cabine plaatst geniet u van lagere distributiekosten door de netbeheerder (tot 50% goedkoper). Dit voordeel zorgt dat u de cabine al in 5 jaar kan terugverdienen afhankelijk van uw jaarlijks verbruik.

Heeft u soms stroom tekort?

Met een eigen cabine is een veel groter aansluitvermogen mogelijk dan wanneer u laagspanningsklant bent. Dit zorgt voor een hogere bedrijfszekerheid op piekmomenten.

Vragen of interesse? Contacteer ons vrijblijvend!

Tel. 0476 992 792 www.ictshore.be info@ictshore.be

Wissels aan de top van de mengvoedervereniging BFA

Tijdens de jaarvergadering van de Belgische mengvoederfederatie, vroeger gekend onder de benaming BEMEFA maar omgedoopt tot BFA (Belgian Feed Association), werd Dirk Van Tielen als nieuwe voorzitter voorgesteld. **Dirk Van Tielen** is de directeur van de diervoedingsafdeling van Arvesta, de nieuwe benaming van AVEVE. Hij volgt Frank Decadt van Voeders Decadt op als voorzitter van BFA. Zowat alle veevoederproducenten zijn lid van BFA.

Reeds 30 jaar is Yvan Dejaegher (65) het uithangbord van de mengvoederfederatie als directeur-generaal. Zijn verdiensten voor de sector om meer transparantie, autocontrolesystemen of verduurzaamheid in te bouwen worden algemeen erkend, zowel in eigen land als Europees. Met zijn pensioen in zicht werd zijn opvolgster voorgesteld. Vanaf mei neemt **Katrien D'Hooghe**, reeds werkzaam bij BFA als adjunct-directeur, de fakkel over. Yvan Dejaegher blijft wel nog tot het einde van het jaar als adviseur betrokken bij de werking van BFA.

Dirk Van Tielen (Arvesta – AVEVE groep), 2de van links is de nieuwe voorzitter van BFA. Katrien D'Hooghe (rechts) neemt de fakkel over van Yvan Dejaegher (foto VILT).

Kris Van Daele neemt nieuwe uitdaging aan

Vanaf begin augustus gaat Kris Van Daele in Zuidoost Azië als Technical Manager de Bel Gà Vietnam en Bel Gà Myanmar leiden. Deze joint ventures van Belgabroed en de De Heus groep hebben er een netwerk van opfok-, vermeerderingsbedrijven en broeierijen uitgebouwd.

Kris Van Daele (38) was sedert 2007 in dienst van Aviagen EPI eerst als commercieel Technisch Manager België en vanaf 2017 als Regional Technical Manager of Aviagen EPI.

Jarenlang maakte Kris ook deel uit van de bestuursploeg van de Antwerpse afdeling van de Landsbond. Recent, tijdens de voorjaarsvergadering, had Kris aangegeven om wegens zijn drukke activiteiten, niet langer deel uit te kunnen maken van het bestuur.

Om zijn functie in het verre Oosten te kunnen uitvoeren, verhuist Kris met zijn gezin naar Vietnam. Bij deze wensen we hem een verdere succesvolle beroepsloopbaan toe evenals een aangenaam privéverblijf (LM).

ORIGINEEL[®]

Specht

PLUIMVEEMATERIAAL

HET „SPECHT VARIA PLUS“ SYSTEEM

Het Specht Varia Plus Systeem is het resultaat van meer dan tientallen jaren ervaring.

Meer ruimte per kip voldoet aan de eisen voor het dierenwelzijn.

Uitstekend overzicht zowel onder de installatie als ook op de verschillende etages.

Voer, water, rustzones en nesten op elke etage beschikbaar.

De nesten aan de buitenkant vergemakkelijken een goede controle.

Met behulp van de kantelbare bodem kunnen de nesten automatisch worden gesloten.

Op de brede eierbanden hebben de eieren voldoende ruimte.

Extra zitstokken boven op de installatie.

Extra niveau boven de nesten mogelijk.

Direct van de producent. Eigen productie sinds 1961.

Profiteer van onze ervaring.

Ten Elsen

GmbH & Co. KG

D-47665 Sonsbeck/Germany

Dassendaler Weg 13

Telefon +49 (0) 2838 912-0

Fax: +49 (0) 2838 2791

www.specht-tenelsen.de

info@specht-tenelsen.de

Hans Theo Ten Elsen

GSM: +49.173-8 79 65 82

Het Pluimveesymposium en de genomineerde innovaties voor de innovatieprijs 2019

tekst en beeld: Robert Ellenkamp, Agrio

Op 15 en 16 mei gaat de 6^e editie door van het 2-daagse Pluimveesymposium op de Venco Campus te Eersel. Net als de vorige jaren richt dit symposium zich specifiek tot de vooruitstrevende pluimveehouders.

Uit de inzendingen voor de innovatieprijs, werden door de jury (waar ook Pluimvee deel van uitmaakt), zes nominaties geselecteerd. Deelnemers aan het Pluimvee Symposium kunnen net als voorgaande jaren hun stem uitbrengen op één van deze zes innovaties. De jury, onder leiding van voorzitter Jan Workamp, selecteerde op de criteria innovatief, praktische toepasbaarheid en potentie voor de sector.

Deelname is gratis voor pluimveehouders

Aanmelden is verplicht via de website: <https://www.pluimveeweb.nl>

Programma Legsector 15 mei	Programma Vleessector 16 mei
13:00 tot 13:45: Ontvangst met koffie en thee en een lekkernij.	13:00 tot 13:45: Ontvangst met koffie en thee en een lekkernij.
13:45 tot 14:00: Opening Symposium door Alex Janssen - Vepymo	13:45 tot 14:00: Opening Symposium door Patrick van den Hurk - Coppens Diervoeding
14:00 tot 14:30: Meer inzicht leidt tot minder energieverbruik Herwin Janssen, mede-eigenaar Hezelaer Energy vertelt hoe inzicht in energiegebruik kan leiden tot minder energieverbruik	14:00 tot 14:30: Meer inzicht leidt tot minder energieverbruik Herwin Janssen, mede-eigenaar Hezelaer Energy vertelt hoe inzicht in energiegebruik kan leiden tot minder energieverbruik
14:30 tot 15:00: Hoe realistisch zijn duurzaamheidsidealen in voer? Anke Hamminga, directeur duurzaamheid EU Cargill neemt u mee in de afweging hoe realistisch duurzaamheidsidealen in voer zijn.	14:30 tot 15:00: Hoe realistisch zijn duurzaamheidsidealen in voer? Anke Hamminga, directeur duurzaamheid EU Cargill neemt u mee in de afweging hoe realistisch duurzaamheidsidealen in voer zijn.
15:00 tot 15:20: Innovatieprijs Terugblik en vooruitkijken op de innovaties.	15:00 tot 15:20: Innovatieprijs Terugblik en vooruitkijken op de innovaties.
15:20 tot 15:50: Pauze met een drankje, dit wordt u aangeboden door de partners.	15:20 tot 15:50: Pauze met een drankje, dit wordt u aangeboden door de partners.
15:50 tot 16:20: Gesproken columns Zes korte inleidingen van maximaal 5 minuten die inspireren tot nadenken door o.a: Djura Hoeksma, business developer Beter Leven-keurmerk Dierenbescherming Joris Lohman, oprichter De Nieuwe Boerenfamilie Hidde Boersma, freelance wetenschaps-journalist & documentairemaker John van Helden, mede-oprichter Yookr Woordvoerster Mmmeggies Gastcolumn pluimveehouder	15:50 tot 16:20: Gesproken columns Zes korte inleidingen van maximaal 5 minuten die inspireren tot nadenken door o.a: Marijke de Jong, programmamanager Beter Leven-keurmerk Dierenbescherming Joris Lohman, oprichter De Nieuwe Boerenfamilie Hidde Boersma, freelance wetenschaps-journalist & documentairemaker Iman de Zwarte, mede-oprichter de Stalmeesters Gastcolumn pluimveehouder
16:20 tot 17:35: Lagerhuisdebat Ga in discussie tijdens het Lagerhuisdebat.	16:20 tot 17:35: Lagerhuisdebat Ga in discussie tijdens het Lagerhuisdebat.
17:35 tot 18:00: Prijsuitrijking innovatieprijs Leg 2019	17:35 tot 18:00: Prijsuitrijking innovatieprijs vlees 2019
18:00 tot 21:00: Netwerkbuffet u aangeboden door de partners.	18:00 tot 21:00: Netwerkbuffet u aangeboden door de partners.

Nominaties innovatieprijs LEG

1. Eco Unit (Inzender: Vencomatic)

Vencomatic ontwikkelde een totaal systeem voor klimaatbeheersing met warmtewisselaar, koeling en filtering. De Eco Unit zorgt voor een optimaal en constant klimaat in de stal, waarbij forse emissiereductie plaatsvindt. Alle lucht komt, indien gewenst, voorverwarmd de stal binnen en droogt de mest op de mestband. Inkomende lucht kan ook gekoeld worden. Uitgaande lucht wordt daarvoor bevochtigd waardoor die in temperatuur daalt en de kou overdraagt aan de inkomende lucht. Door beide principes daalt de temperatuur in de stal niet onder de 22 graden en blijft het 's zomers onder de 27 graden. Daarnaast wordt 80 procent van de fijnstof verwijderd door de uitgaande lucht te filteren. Het systeem is ook geschikt voor uitloopbedrijven.

2. Stable Green (Inzender: Growgrain)

Growgrain ontwikkelde een natuurlijk afleidingsmateriaal als reactie op het snavelkapverbod. Stable Green is een soort grasmat die op basis van speciaal geselecteerde granen ontkiemen in een geklimatiseerde omgeving. Ze zijn na zes dagen zo ver ontwikkeld dat ze de stal in kunnen als natuurlijk afleidingsmateriaal. De legkippen blijven hiermee beter in de veren zitten. Naast toepassing in de legsector loopt er momenteel een onderzoek van HAS-studenten bij Oma's kip in Castenray bij vleeskuikens. Door plaatsing van de matten op springtafels zijn vleeskuikens veel beweeglijker en wordt kannibalisme teruggedrongen. Ook nemen ze het voer beter op. De groei blijft hetzelfde. Het is volgens de jury een eenvoudige en betaalbare innovatie.

3. Microbalans (Inzender: Animal Life Plus)

Animal Life Plus ontwikkelde een vernevelsysteem met microbiologische stalreinigingsvloeistof om het stalklimaat te verbeteren en de uitstoot van emissies (geur, ammoniak en fijnstof) te beperken. De reinigingsvloeistof bestaat uit zes goedaardige bacteriën die op de officiële EFSA-lijst staan. Vanwege de fipronilaffaire is het product voorgelegd aan de NVWA. Die heeft laten weten geen aanleiding te zien om hier onderzoek naar te doen. Animal Life Plus laat momenteel ook de Gezondheidsdienst voor Dieren de vloeistof onderzoeken en ziet de uitkomst daarvan positief tegemoet. De jury nomineert Microbalans vanwege de praktische toepasbaarheid en het grote effect op geur, ammoniak en fijnstof. Het is voor bestaande en nieuwe stallen.

Nominaties innovatieprijs VLEES

1. DutriRock Bedding Powder (Inzender: Jos van Arkel)

Pluimveedierenarts Jos van Arkel ontwikkelde bovenop de schoonmaakprotocollen bij een salmonellabesmetting een extra preventieve stap door de stallen in te strooien met DutriRock Bedding Powder. Het is een poeder op basis van chloordioxide die langzaam vrijkomt en daardoor voor een langere tijd ontsmettend werkt. Ten opzichte van chloor werkt chloordioxide 2,5 keer zo sterk en weet het diverse typen salmonella te bestrijden. In de praktijk is het op veertien bedrijven ingezet die de afgelopen drie jaar een besmetting hebben opgelopen. In bijna 90 procent van de stallen bleef een nieuwe salmonellabesmetting uit, waaronder stallen met java, infantis en thyphimurium.

2. Dustion (Inzender: Serutech Agri)

Serutech Agri ontwikkelde een systeem dat op basis van ionisatie effectief de fijnstof in de stal reduceert. Het is bedacht door pluimveehouder Jan Kuenen uit Beltrum (GD). Als gevolg van de reductie wordt het klimaat in de stal sterk verbeterd en wordt de fijnstofemissie vanuit de stal gereduceerd. Dustion is opgebouwd uit coronadraden (prikkel draad) die 40 centimeter onder het plafond hangen. De draden worden statisch geladen door aansluiting op een speciale hoogspanningsgenerator. De reductie van fijnstof is ruim 40 procent. Dustion is een simpele oplossing voor een actueel probleem voor toepassing in nieuwe en bestaande stallen en heeft geen onderhoud nodig. Ook de aanschafkosten en exploitatiekosten zijn laag.

3. SmartStart (Inzender: Pas Reform)

SmartStart is een vroege voeding-systeem voor broederijen die de kuikenkwaliteit verbetert. Pas Reform heeft dit samen met In Ovo, Twilmij en Philips NatureDynamics ontwikkeld. Het systeem onderscheidt zich door precisievoer en intelligente verlichting. Het voer is halfvochtig om het pasgeboren kuiken te voorzien van voeding en hydratatie in één formulering. De kuikens in de opvangbak worden via ledverlichting naar de voerbalkons geleid, waar een doseerunit een flexibele hoeveelheid voer verstrekt. Verder is er nog een overlegsysteem om een flexibel aantal broedeieren over te leggen van voorbroedlade naar uitkombak. Het systeem is eenvoudig te integreren in bestaande broederijen, flexibel te combineren en aan te passen.

Sterfte door taxushaag: wie is aansprakelijk?

tekst: Solange Tastenoye

Achteraan ons bedrijf hebben wij een perceel weide waarop de twee paarden van onze kinderen grazen. De woning met grond die naast ons gelegen is werd onlangs verkocht en we stellen vast dat de nieuwe eigenaar een taxushaag heeft geplant net naast de scheidingslijn! Daar taxus uiterst giftig is voor paarden, maken wij ons grote zorgen over deze taxushaag en zijn we bang dat de paarden hier zouden van kunnen eten. Hoe kunnen wij hier best op reageren?

Te respecteren plantafstanden!

Uit uw informatie maken we op dat deze buurman in kwestie geen rekening heeft gehouden met de correcte plantafstanden voor wat betreft het aanplanten van zijn taxushaag!

Volgens ons Burgerlijk Wetboek (artikel 647), heeft elke eigenaar het recht om zijn eigendom af te sluiten. Hij hoeft hiervoor geen toestemming te vragen aan zijn buurman. Hij zal echter wel rekening moeten houden met correcte plantafstanden!

Anderzijds is er ook nog artikel 30 van ons Veldwetboek. Dit artikel stelt dat "hij die tot afsluiting van zijn erf een niet gemene sloot wil graven, moet tussen die sloot en het naburig erf half zoveel afstand laten als de sloot diep is. Wanneer een levende haag tot afsluiting dient, moet

zij, bij gebreke aan een hiermee strijdig gebruik, op **ten minste vijftig centimeter** van de scheidingslijn staan. Iedere andere afsluiting mag op de uiterste grens van het eigendom worden geplaatst."

Ook artikel 35 van het Veldwetboek legt een dergelijke regel op en stelt dat: "Hoogstammige bomen mogen slechts op een door een vast en erkend gebruik bepaalde afstand geplant worden; bij ontstentenis van een zodanig gebruik mogen hoogstammige bomen slechts op 2 meter, andere bomen en **levende hagen slechts op een halve meter van de scheidingslijn** tussen twee erven worden geplant."

Opgepast!

In bepaalde streken kunnen er nog effectief "plaatselijke gebruiken" bestaan in verband met deze plantafstanden. Een dergelijk "gebruik" is geen wet, maar eerder een regel die spontaan gegroeid is en hierdoor plaatsgebonden is. Dergelijke gebruiken staan meestal niet in één of ander document of overeenkomst, maar ze worden toch algemeen aanvaard.

Wel is het zo dat diegene die een dergelijk gebruik inroept, hiervan het bewijs zal moeten aanleveren.

Wie is aansprakelijk bij ziekte of sterfte?

Zelfs indien een levende haag correct geplant is en er door deze haag toch schade ontstaat, bestaat de mogelijkheid dat de eigenaar van de haag aansprakelijk gesteld wordt voor schade die ze teweeg brengt (zie praktijkvoorbeeld hieronder). Onze wetgeving stelt namelijk dat men aansprakelijk kan gesteld worden voor schade die men aan iemand toebrengt, maar ook voor deze die men door zijn

onvoorzichtigheid of nalatigheid doet ontstaan!

Een praktijkvoorbeeld

Jan is eigenaar van het paard Bles dat graasde op een achterliggende weide. Deze weide grenst aan een ander perceel waarop een taxushaag als afsluiting geplant werd. De taxus baccata was zeer hoog uitgegroeid (ongeveer 3 m). Bles slaagt erin om van deze taxus te eten en sterft. Uit het deskundigenonderzoek blijkt duidelijk dat dit kwam doordat Bles taxus had gegeten. Vermits het een groot paard was (1,78m), was het voor hem geen probleem om bij de taxus te komen. Jan (eigenaar van Bles) daagt zijn buuren voor de rechtbank daar zij onderling niet tot een overeenkomst kunnen komen. Jan stelt zijn naburen aansprakelijk voor het overlijden van Bles en eist een schadevergoeding van 4.000 €.

Bij de eerste rechter krijgt Jan ongelijk! De taxushaag stond op de wettelijke plantafstand van 50 cm zodat zijn buurman gelijk krijgt!

Jan is niet akkoord met deze uitspraak en gaat in beroep. Hier oordeelt de rechter dat een bereikbare tak van een taxus baccata op 3m hoogte in de nabijheid van een weide waarin een paard graast, een "abnormaal kenmerk" vertoont waardoor er zich schade kan voordoen. Deze rechter beslist dat de eigenaar van deze haag "onvoorzichtig" is geweest en zich alleen van zijn aansprakelijkheid kan ontdoen indien hij kan bewijzen dat er zich een "vreemde oorzaak" heeft voorgedaan! De buurman wordt door de rechter in hoger beroep wel aansprakelijk gesteld voor het overlijden van het paard Bles en hij moet aan Jan een schadevergoeding betalen van 2.500 €!

Ons advies

Bevraag u eerst bij uw gemeentebestuur om na te gaan of er geen andere specifieke regels bestaan voor het aanplanten van hagen. Indien niet, maak uw buurman dan attent op het feit dat de haag op een niet correcte plantafstand geplant staat en dat er bovendien een groter probleem kan ontstaan indien de paarden ervan zouden kunnen eten. Komt u samen niet tot een akkoord, dan kan u een verzoening aanvragen bij de plaatselijke vrederechter. Indien ook dit niet lukt dat kan u nog beroep doen op een burenbemiddelaar of de buurman dagvaarden.

Juridisch adviesbureau

Solange Tastenoye.

www.solangetastenoye.be

GRATIS juridisch advies

voor onze abonnees.

Op het telefoonnummer: **013/46.16.24**

Elke werkdag van 8u30 tot 17u.

Poultryshop24

Vernieuwde website www.poultryshop24.com

In/verkoop van: Pluimvee inventaris,
eierinpakkers en sorteermachines

**Te koop Moba 70+AX92 stapelaar
Moba 100+AX92 stapelaar**

**Te koop Moba 3500 en Moba 5000
Gevraagd kooihuisvesting voor legkippen**

info@poultryshop24.com
+31 6 53646226

Oordeelsestraat 84 **T** 013 - 507 9249
5111 PL, Baarle-Nassau **M** 06 - 205 39 464

"Gespecialiseerd in het uitmesten en reinigen van stallen"

Ook voor machinale roosterreiniging

www.stallenreinigingvantilburg.nl

E info@stallenreinigingvantilburg.nl

Complete inrichting voor uw pluimveestal

PVS Electromatic – Lichtervelde

Frederik Roelens -0474 05 75 11
frederik@pvs-pvs.com

PVS Oost – Dessel

Joost de Haas – 0493 10 03 53
joost@pvs-pvs.com

PVS Tivertec – Watervliet

Thomas Verstrynghe – 0473 75 01 89
thomas@pvs-pvs.com
Vincent Verstrynghe – 0473 87 74 32
vincent@pvs-pvs.com

www.skov.com

Omdat klimaat belangrijk is!

Konijnenmest best voor biodiversiteit

Het moeten niet altijd serieuze of grote nieuwsberichten zijn die aan bod komen in deze rubriek. Vandaar dat we u dit niet willen onthouden. Uit een onderzoek aan de VUB bleek dat konijnenmest gunstiger is voor de plantendiversiteit dan de mest van grote grazers. De samenstelling van de mest van planteneters verschilt sterk omwille van het verschillend voedingspatroon maar eveneens door de verschillen in hun verteringssysteem. Volgens de studie werd tot nu toe gedacht dat vooral de hoeveelheid mest van belang was en dat er weinig verschil zat in de mestkwaliteit van verschillende herbivoren (planteneters). Dit onderzoek toonde aan dat dit wel degelijk het geval is. (Nvdr: blijkbaar zijn de vele **mestanalyses** o.a. in het kader van de MAP wetgeving ontsnapt aan deze 'onderzoekers'...). En doordat konijnenmest een goede balans heeft tussen stikstof en fosfor is het een goede en veilige bron om de biodiversiteit van planten te vrijwaren. Dus met zijn allen naar de konijneboeren en strooi de keutels maar dik in uwen tuin tussen de planten. *Bron: Het Nieuwsblad 18 april (LM).*

Witte eieren beter dan bruine voor het milieu?

En nu we toch bezig zijn met 'serieuze' berichten, het TV1 programma 'Factcheckers' ging in op de consumentenvoorkeur voor eieren of beter gezegd het kleurverschil (wit vs bruin) van de eieren. En het moet gezegd worden, naast het amusante aspect werd het onderwerp met de nodige ernst benaderd en de informatie en beeldmateriaal objectief weergegeven. Vooreerst werd duidelijk aangegeven dat er zeker geen smaakverschil is.

Maar de hoofdstelling die men 'checkte' was of witte eieren nu werkelijk beter zijn dan bruine voor het milieu. Vooreerst toonde men beelden en een interview met ons lid **Marc Steenhuyse te Wingene**. Daar kregen ze objectieve en praktische info ivm huisvesting, voeding, smaak en waaraan het kleurverschil te wijten is. Gelukkig kwam niet één of andere 'pseudo-expert' aan het woord.

Ook werd ingegaan waarom 'Belgen' bruine eieren verkiezen en enkel deze in de retail te vinden zijn. Enkel mensen van vreemde origine verkiezen de goedkopere witte boven de bruine. Wat de duurzaamheid betreft, de cijfers (of die perfect kloppen laten we in het midden), alle legkippenhouders weten dat witte kippen lichter zijn en minder eten en een betere voederconversie hebben ... en daardoor duurzamer en economischer zijn. Dit is de reden waarom in verrijkte kooien hoofdzakelijk witte opgezet worden, omdat deze eieren naar de industrie (verwerking) gaan en daar de prijs veruit de voornaamste aankoopfactor is. In het segment van scharrel, vrije uitloop en bio speelt de prijs minder en 'denken' veel consumenten dat de kleur met welzijn verbonden is ... Voor wie deze aangename 'factcheck' wil terugzien, dit kan via deze link <https://www.een.be/factcheckers/zijn-witte-eieren-zijn-beter-voor-het-milieu>

Minister Ben Weyts verscherpt toezicht op dierenwelzijn in slachthuizen met mobiele controleteams

Een mobiel controleteam van 25 voltijdse equivalenten zal ten laatste vanaf begin 2020 verrassingsinspecties uitvoeren met het oog op het dierenwelzijn in de 70 Vlaamse slachthuizen. De inspecties zullen uitgevoerd worden naast de huidige controles van het FAVV. Volgens Weyts blijft dierenwelzijn bij de FAVV-controles "eerder een bijzaak die bovenop hun opdracht rond voedselveiligheid komt". Om dit te realiseren voorziet hij een **investering van 3 miljoen euro per jaar**.

Volgens Weyts gebeurde er de voorbije jaren reeds veel om het dierenwelzijn in de slachthuizen te versterken, met onder meer "een externe doorlichting van slachthuizen, meer cameratoezicht, meer opleidingen voor slachters en een versterkte positie van de zogenaamde 'animal welfare officer' binnen elk bedrijf." De controles op de slachtvloer bleven, volgens de minister, echter een pijnpunt. "De nieuw aan te stellen dierenartsen worden niet vast verbonden aan een bepaald slachthuis, maar kunnen als mobiele brigades overal langsgaan", klinkt het. "Ze kunnen ook verrassingsinspecties uitvoeren en indien nodig ook 's nachts ingezet worden. Met deze 25 controleurs voor 70 slachthuizen zorgen we voor één van de meest sluitende controlesystemen in Europa", aldus minister Weyts.

In 2019 wereldwijd voor het eerst meer pluimveevlees dan varkensvlees

Tijdens de recente 'International Poultry Council' in Louisiana (US) voorspelden economen dat dit jaar voor het eerst de wereld pluimveevleesproductie groter zal zijn dan de varkensvleesproductie. Reeds vele jaren neemt wereldwijd de pluimveeproductie sneller toe dan deze van varkens. Maar omwille van de grote problemen met Afrikaanse varkenspest in China maar ook in vele andere landen, is de verwachting dat er **circa 10% minder varkensvlees** zal geproduceerd worden in 2019. Hierdoor zal het omslagpunt, meer pluimveevlees dan varkensvlees, sneller een feit zijn dan wat verwacht was. Vooral in China zal er een groot tekort zijn aan dierlijk eiwit door de terugval (-30%) van de varkensvleesproductie. Dit verlies zal slechts gedeeltelijk kunnen opgevangen worden door andere producties zoals vis, rundsvlees en pluimvee. Hierdoor zal China veel meer moeten importeren, de wereldwijde vraag zal stijgen en de prijzen voor dierlijk eiwit gaan volgens deze economen hoge toppen scheren in 2019. Ook voor **pluimveevlees**, als een logisch alternatief, zien deze economen een **vraagmarkt met stijgende prijzen** (Bron: WattAgNET).

AI duikt op in steeds meer landen

Dat de wereldwijde druk van AI (vogelgriep) groot is, is nog maar eens duidelijk door de vele meldingen aan de OIE (Wereld dierengezondheidsorganisatie). In april alleen zijn er vaststellingen van besmettingen met **hoog pathogene types** (HPAI) in China (H5N1 en H7N9), Mexico (H7N3) Bhutan (H5N1), Bangladesh, Cambodja (H5N6) en Israël (H5N8). Verder zijn er ook meldingen van nieuwe haarden in Taiwan, Cambodja, Iran en Irak.

Ook in de VS is het **laag pathogene** virus in april terug opgedoken (H5N2) evenals in de Dominicaanse republiek. Dit wijst erop dat de wereldwijde druk eerder toeneemt dan afneemt en steeds meer regio's te kampen hebben met AI. (LM)

500 eieren per hen, in de VS geen utopie meer

Op een groot bedrijf, met 1,3 miljoen legkippen in 9 stallen, gelegen in Flandreau, South Dakota is voor de eerste maal in de VS de mijlpaal behaald van 500 eieren bij kippen op 100 weken. Het bedrijf behoort tot de Dakota Layers groep.

Dit topresultaat is volgens hen bekomen door de opfok in eigen beheer, optimaliseren van klimaat, voeding en lichtcondities. Dagelijkse verwijdering van de mest en een betere continue monitoring van waterkwaliteit en voeder hebben volgens de manager van het bedrijf hier sterk toe bijgedragen. De **gezondheidstoestand** van de kippen is cruciaal om de kippen zo lang te kunnen aanhouden.

Binnen de Dakota Layers groep is de standaardleeftijd voor het opruimen van de **Shaver kippen** nu 95 weken. Progressief wil men dit optrekken tot 97 en 100 weken (Bron WattAgNet).

Van pluimveehouder naar zonne-energie-producent

Met de doelstelling om in de toekomst energieneutraal te worden, ondersteunt de provincie Drenthe investeringen in zonne-energie. Voormalig pluimveehouders Henk Heukers (59) en Sandra van de Hoef (60) springen op de kar. Ze gaan in Assen een perceel van 3 hectare omzetten naar een zonnepark met 14.000 zonnepanelen.

De **scharrelkippen** zijn intussen de deur uit en de stal zal gesloopt worden en het **asbest** gesaneerd. Omwille van de geringe afstand tot een woonwijk was moderniseren van het bedrijf of uitbreiden geen optie. De investering in het zonnepark zien ze als een soort pensioensverzekering.

In Drenthe zijn er door de grote vraag en opbouw van installaties wel capaciteitsproblemen. Maar dit bedrijf is zeer kort gelegen bij een centrale en hoopt weldra te kunnen starten met de opbouw. Cruciaal is wel dat de SDE-**subsidieregeling** bekomen wordt anders is de rendabiliteit niet verzekerd en worden de concrete plannen terug afgevoerd (Bron: Boerderij.nl).

Vroege voeding van kuikens blijft omstreden

Aan vroege voeding van kuikens worden veel positieve aspecten toegeschreven zoals: betere ontwikkeling en groei, lagere sterfte, minder hydratatie en beter welzijn. Maar de gekende onafhankelijke broeierijexpert, **Ron Meijerhof**, is het daar niet volledig mee eens. Tijdens zijn presentatie op de recente VIV pluimveebeurs in Azië was deze expert zeer kritisch omtrent voorziening van vroege voeding in de broeierij of tijdens het transport. Vooreerst lijkt dit enkel interessant naarmate de tijd tussen uitkomen en toegang tot voeder en water in de stal langer is dan 36 uur. Door optimaliseren van de 'hatchwindow' en transport kan hieraan gewerkt worden.

Het verstrekken van voeder en water in broeierij of tijdens transport is niet eenvoudig uitvoerbaar zodat alle kuikens vlot toegang hebben en om dit op een hygiënische manier te voorzien. Ook hier verwees hij naar alternatieven zoals uitkomst in de stal.

Vangploegen nodig voor het verladen van bedrijfspluimvee?
International Poultry Services regelt het voor u!

IPS **INTERNATIONAL POULTRY SERVICES**

Werkgebied: Nederland | België | NRW

www.ipsbv.com

Amentstraat 17A
6039 RA Stramproy (NL)
+31(0)495-563 599
sales@ipsbv.com

De paaseieren zijn geraapt

tekst en beeld: Luc Maertens

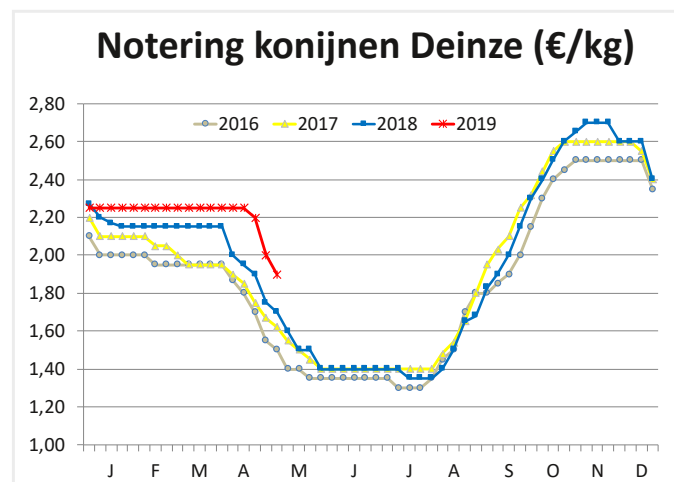
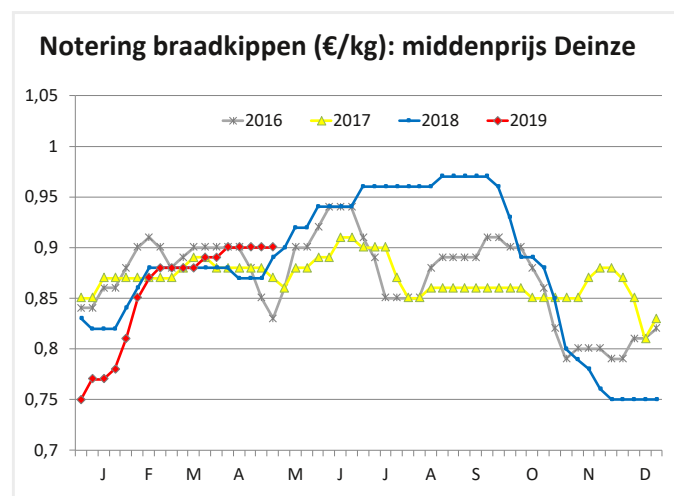
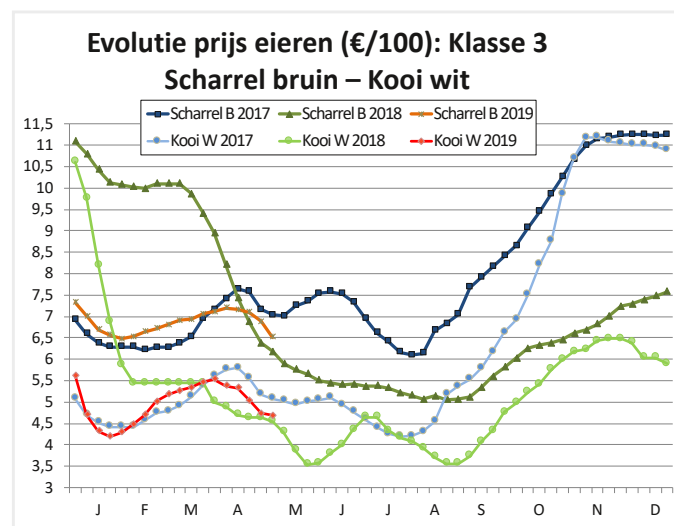
Ook dit jaar trokken de eierprijzen aan met Pasen in zicht. De stijging van de prijzen zette zich gedurende zowat 8-9 weken door om de week voor Pasen de omgekeerde trend in te zetten. Voor het kooisegment, bestemd voor de industrie, hebben de inkopers reeds vroeger hun orders geplaatst en is de daling traditiegetrouw reeds een paar weken voor Pasen een feit. Intussen, einde april, zijn de witte kooi-eieren terug duidelijk onder de zowat magische rendabiliteitsgrens van €5/100 stuks teruggevallen. De bruine en de scharrels houden nog het hoofd boven deze grens. Omdat er niet bepaald een grote uitbreiding is van de legkippenstapel in ons land of in de EU, zou een verdere terugval van de prijs eerder onlogisch zijn. Wel is er in het voorjaar steeds de toename van de productie van de particuliere legkippenhouders en zitten we met de blijvende import vanuit Oekraïne. Toch mogen we hopen dat een verdere prijsval in de komende maanden eerder beperkt zal zijn.

De zware **soepkippen** waren gedurende de laatste maanden nog vrij goed geprijsd en moesten niet veel gas terugnemen. Dit kan niet gezegd worden van de uitgelegde legkippen. Eens Pasen in zicht worden veel koppels opgeruimd en is er een overaanbod van dit product. De prijzen zijn intussen terug naar een dieptepunt gezakt en de lichte soepkippen staan zelfs negatief genoteerd.

Voor de **braadkippen**producenten was April eerder een consolidatie van de herstelde prijs in het vroege voorjaar. Met een notering van 0,90€/kg zit de prijs iets hoger dan in de vorige jaren. Maar wanneer we de prijsevolutie bij onze noorderburen bekijken, dan lopen we toch achterop met de Barneveldprijzen. De vrije kippen worden er ruim boven de 0,90€/kg genoteerd. Tijdens de meimaand werd in de vorige jaren vrijwel steeds een duidelijke stijgende trend ingezet. Op korte termijn kan eventueel het minder aantal slachtdagen omwille van de verlofdagen een afremde factor zijn. Maar de vraag naar kippenvlees is sterk stijgend in China en ook de EU uitvoer naar Zuid Afrika is zich aan het herstellen. Door de varkensgriep in China zou er minstens 10 tot zelfs 30%, volgens sommige bronnen, minder varkensvlees geproduceerd worden in dit immense land. Omwille van vogelgriepgeprikelen is de productie van pluimveevlees er eveneens eerder afgenomen. Om in hun grote behoeften aan dierlijk eiwit te voldoen zijn ze dus genooddaakt om veel meer te importeren. Vanuit de EU zijn momenteel slechts enkele pluimveeslachterijen in Polen en Frankrijk vergund om te exporteren naar China. Maar indirect moet dit deze zomer een positieve boost geven op afzet en de prijs van de braadkippen.

De prijs genoteerd voor **konijnen** is terug een weerspiegeling van de vorige jaren. Half april is de duik naar de zomer toe

ingezet. Al bij al hebben ze vrij lang genoteerd op €2,25/kg wat iets hoger is dan de vorige jaren. Hopelijk is de terugval tijdens de zomer niet te diep.

Horen, zien en ruiken

Leghennen houden is geen exacte wetenschap: het is een combinatie van goed uitgangsmateriaal, hard werken en een klein beetje geluk. De basis is simpel: het voeder moet overal beschikbaar zijn, het water van goede kwaliteit, het licht aangepast zijn qua intensiteit en kleur in functie van de plaats in de stal en er moet ook overal voldoende verse lucht aangevoerd worden zonder dat de hennen in de tocht zitten.

Als deze 4 zaken in orde zijn kan er al niet veel meer misgaan. Hou je daarbij ook nog de bloedluizen en de wormen onder controle, dan heb je enkel nog je portie geluk nodig. Want een zware IB passage of plotse uitval door vlekziekte of pasteurella, dat heb je niet in de hand. Snel opmerken en reageren is hierbij dan cruciaal.

Voor de pluimveehoud(st)ers zelf is het soms moeilijk om de eerste tekenen van problemen op tijd op te merken, soms evolueert alles traag maar gestaag. Net zoals je je eigen kinderen ook nauwelijks ziet groeien. Daarom is het goed om op regelmatige basis samen met een bedrijfsadviseur door de stal te stappen.

Soms is het zo druk dat je wel door de stal bent gegaan, dode hennen en eventuele buitennest eitjes hebt weggeraapt, maar eigenlijk niks hebt gezien. Zelf kijk ik altijd eerst de legkalender na voor ik de stal binnen ga. Dan weet ik al waar ik extra moet op letten.

In de stal gebruik ik al mijn zintuigen. Kakelen de dames luid genoeg, hoor je geen gekrijs door pikkerij bij onbehandelde snavels of gereutel door een luchtweginfectie? Klinken ze onrustig door een lege voerbak of een dichtgeslibde nippellijn?

Hoe ziet hun kamkleur en vederkleed eruit, hoe gedragen ze zich en hoe is het strooisel? Hoe zit het met de eikwaliteit en -vorm? Zijn er genoeg pikstenen aanwezig en laten ze de donsveertjes liggen?

Hennen moet je ook voelen: zit er genoeg vleugelspanning op de hennen, voelt het borstbeen goed stevig aan en hebben ze voldoende legbuik?

De geur in de stal kan ook al veel verraden. Loopt de ventilatie goed, is er een wintertuin voorzien en hoe staan de ventielen? Zijn er bloedluizen, is de mest en de strooiselkwaliteit in orde? Bij twijfel maak ik soms enkele dieren open om de conditie van lever en darmen te inspecteren. Hierdoor kunnen we ook eventuele worminfecties of E.coli besmettingen bevestigen of uitsluiten.

Zelfs gewoon eens stilstaan of even gaan zitten tussen de dames en hen observeren kan je al veel wijzer maken.

Annabelle Vanhaecke, technisch commercieel adviseur legkippen

Marktprijzen

Eierprijzen markt Kruishoutem (volgens prijzencommissie) - per 100 stuks in euro

Witschalige eieren

	2.4	9.4	16.4	23.4	30.4	2.4	9.4	16.4	23.4	30.4
	Kooi	Kooi	Kooi	Kooi	Kooi	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel
Cat 0	7,48	7,42	7,09	6,74	6,67	8,51	8,55	8,44	8,12	7,70
Cat 1	6,24	6,18	5,85	5,50	5,43	7,27	7,31	7,20	6,88	6,46
Cat 2	5,81	5,76	5,45	5,12	5,06	7,06	7,07	6,95	6,64	6,17
Cat 3	5,38	5,33	5,04	4,74	4,68	6,90	6,88	6,66	6,35	5,85
Cat 4	4,95	4,90	4,64	4,36	4,31	6,43	6,40	6,28	6,01	5,55
Cat 5	4,52	4,48	4,24	3,98	3,93	5,10	5,11	5,01	4,85	4,58
Cat 6	3,98	3,99	3,84	3,68	3,60	3,98	3,99	3,84	3,68	3,60
Cat 7	3,54	3,54	3,41	3,27	3,20	3,54	3,54	3,41	3,27	3,20

Bruinschalige eieren

	2.4	9.4	16.4	23.4	30.4	2.4	9.4	16.4	23.4	30.4
	Kooi	Kooi	Kooi	Kooi	Kooi	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel
Cat 0	7,88	7,42	7,49	7,14	7,07	9,57	9,52	9,47	9,24	8,87
Cat 1	6,64	6,18	6,25	5,90	6,46	8,33	8,28	8,23	8,00	7,63
Cat 2	6,21	5,76	5,85	5,52	6,17	7,79	7,75	7,68	7,46	7,09
Cat 3	5,93	5,33	5,59	5,29	5,85	7,20	7,16	7,09	6,88	6,52
Cat 4	5,50	4,90	5,19	4,91	5,55	6,4	6,37	6,29	6,10	5,77
Cat 5	5,07	4,48	4,79	4,53	4,58	5,07	5,08	4,98	4,82	4,60
Cat 6	4,18	3,99	4,04	3,88	3,60	4,18	4,19	4,04	3,88	3,80
Cat 7	3,74	3,54	3,61	3,47	3,20	3,74	3,74	3,61	3,47	3,40

Pluimveemarkt prijzencommissie Deinze (met inbegrip Belplume toeslag)

Week van	3.4	10.4	17.4	24.4	30.4
extra zware soepkippen	0,59-0,61€	0,58-0,60€	0,57-0,59€	0,56-0,58€	0,54-0,56€
bruine soepkippen	0,09€-0,11€	0,06€-0,08€	0,04€-0,06€	0,04€-0,06€	0,04€-0,06€
witte soepkippen	0,04€-0,06€	0,01€-0,03€	-0,01€-0,01€	-0,01€-0,01€	-0,01€-0,01€
braadkippen	0,89€-0,91€	0,89€-0,91€	0,89€-0,91€	0,89€-0,91€	0,89€-0,91€
ABC	0,85 €	0,85 €	0,86 €	0,87 €	0,87 €
konijnen	2,25 €	2,20 €	2,15 €	2,00 €	1,90 €

Van Hunnik B.V.
pluimveehandel

**Altijd de beste
prijs voor al
uw slachtkippen**

www.pluimveehandelvanhunnik.nl | info@pluimveehandelvanhunnik.nl
Tel. 0031 - 318 52 73 73 | 0031 - 6 53 81 85 84

Ven Poultry B.V.

Te koop gevraagd alle soorten soepkippen

- * Hoogste vaste prijs of
- * Hoogste prijs Deinze+
- * Betaling binnen 2 dagen
- * Correcte afname

Actief in de pluimveehouderij sinds 1949

014-45 30 40 (B)
0031-492 537 066 (NL) 0031-653 487 136 (GSM)
www.venpoultry.nl --- info@venpoultry.nl

Handelsnoteringen Kruishoutem

Witschalige eieren

	2.4	9.4	16.4	23.4	30.4	2.4	9.4	16.4	23.4	30.4
	Kooi	Kooi	Kooi	Kooi	Kooi	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel
XL	8,28	8,22	7,89	7,54	7,47	9,31	9,35	9,24	8,92	8,50
L	6,61	6,56	6,25	5,92	5,86	7,86	7,87	7,75	7,44	6,97
M	5,75	5,70	5,44	5,16	5,11	7,23	7,20	7,08	6,81	6,35
S	4,58	4,59	4,44	4,28	4,20	4,58	4,59	4,44	4,28	4,20

Bruinschalige eieren

	2.4	9.4	16.4	23.4	30.4	2.4	9.4	16.4	23.4	30.4
	Kooi	Kooi	Kooi	Kooi	Kooi	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel
XL	8,68	8,62	8,29	7,94	7,80	10,37	10,32	10,27	10,04	9,67
L	7,01	6,96	6,65	6,32	6,26	8,59	8,55	8,48	8,26	7,89
M	6,30	6,25	5,99	5,71	5,66	7,20	7,17	7,09	6,90	6,57
S	4,78	4,79	4,64	4,48	4,40	4,78	4,79	4,64	4,48	4,40

Gemiddelde poeljenprijs aanpassing

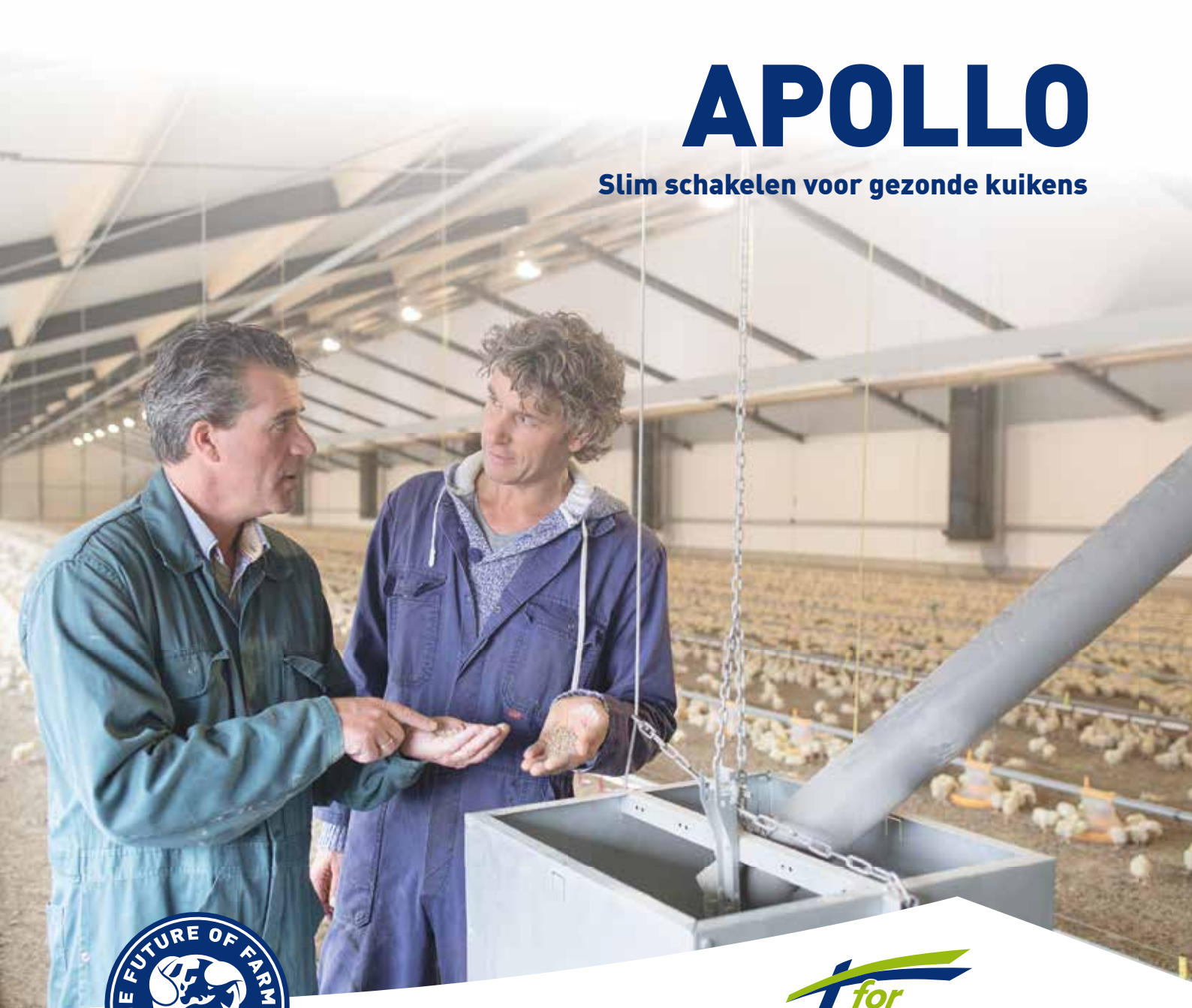
Jaar-week	Gemiddelde Poeljenprijs Aanpassing	
	Gemiddelde opfokvoederprijs €/100 kg	Aanpassing €/100 afgeleverde poeljen
2019/16	30,71	64,40
2019/17	30,66	64,11

Prijzen grondstoffen (per ton)

	2.4	9.4	16.4	23.4	30.4
Tarwe	159,50 €	163,50 €	162,50 €	159,00 €	155,50 €
Wintergerst	150,00 €	152,50 €	150,50 €	149,00 €	144,50 €
Maïs	151,50 €	152,50 €	151,00 €	150,00 €	147,50 €

APOLLO

Slim schakelen voor gezonde kuikens

U streeft voortdurend naar de beste resultaten voor uw vleeskuikens en uw bedrijf. Gezonde en efficiënte groei is de basis voor een goed rendement en een goede afzet.

Het vleeskuikenconcept Apollo is speciaal ontwikkeld voor een gezonde maag- en darmflora, lage uitval, sterk beenwerk en gezonde voetzolen. Met een energieke start én slimme schakelmomenten, die volledig afgestemd zijn op de nutritionele behoeften en gezondheidsissues die spelen in de vleeskuikenhouderij, leveren uw kuikens uiteindelijk topprestaties.

Apollo, slim schakelen voor gezonde kuikens!

www.forfarmers.be

TRÖTS OP MIJN KIPPEN

Spoormans

Eugeen Meeusstraat 6 | 2170 Merksem | België

www.spoormans.com

